

pen

... ka te ne vgén!

Akcija

trojki
so (prvič?!)
natakčili rogove!

VESTNIKOV
MESEČNIK

četrtek,
29. februarja, 1996,
11. številka

Štefan
Titan
Bioenergija
PEN 10

(kdo se skriva v
spolovilu in za
samokolnico
na PEN 2)

»Naj«
maska:
s tem nas
bo j...
Evropa

Marija Kerec

PEN 6

»Največja želja: imeti
svoj travnik. In ta
soboški park obožujem.«

Snežaki
osvojili Pomurje

PEN 7

Vsem pripadnikom in pripadnicam M in Ž spola poduhovljen dan žena, trezen začetek pomladi in na snidenje 28. marca!

Prekoršek še
v »špilu« za Pomurko
PEN 4

Lenti –
nekdanja
slovenska
nakupovalna
meka
PEN 5

Andrija
Zlatarek iz
Šandorovca
je videl
presvetlo
Marijo
PEN 11

MAREC

Prestopili smo v prestopno leto in uresničili grožnjo: izšli smo na prestopni dan!

CARINO PO NOVEM UPRAVLJA MARIKA KARDINAR!

Dobrovniška rojkinja, ena najboljših slovenskih športnic, Marika Kardinar, je spet državna prvakinja v kegljanju. Teden pred osvojitvijo naslova si je Marika omislila novo vozilo Toyota Carina, ki jo je kupila pri avtoservisu Ferencak pod Lipo. K nakupu so pomagali številni pokrovitelji, Mariki pa zaželimo za volanom vsaj toliko sreče in spretnosti kot na tekmovalnih v podiranju kegljev!

Lipe

... GLEDA EVROPO

Namenoma nepopolni stavek je le ena od možnih razlag maske, ki si jo lahko ogledate na prvi strani Pena. Na maškaradah v soboški Diani in v Moravskih Toplicah je bila maska prva, njena avtorja pa sta razkrinkana prav zdajle – mesar Drago Dišič in vzdrževalec dvigal Jože Škof, oba iz Murske Sobote, skupaj stara 90 let, že desetletje in pol veseljačita na razposajenih veselnicah ob pustu. Običajno jima uspe zmagati, vse maske pa izdelata sama. Tudi tokratna (sama sta ji dala ime Goli in bosí v Evropo) jima je uspela, delala sta jo en mesec (samo glavico dva tedna). V spolovilu je bil tanjši Drago, s svojevrstno samokolnico pa ga je vozil močnejši Jože. V civilu sta videti taka, kot ju je fotografiral mojster A. Abraham, že za naslednji pust pa Pen, Drago in Jože pripravljamo posebno presenečenje!

BREZIČ PODPISAL ZA »SV«!!!

Mirno! Na
mestu –
šutni!

Šele zdaj smo zvedeli, da je nogometašu Mure Danielu Breziču že 19. januarja uspel veliki met. Po naporih pogajanjih je podpisal za SV! Pogodba velja za dobrih šest mesecev. V času njene veljavnosti bo lahko ostal v domačem kraju, nogomet pa ne bo edina Brezičeva dejavnost.

Pentute ugotavljajo, da skrivnostni SV ne pomeni Sport Verein ali kaj podobnega, pač pa je to okrajšava za Slovensko vojsko.

SENZACIJA

GUTALJ IN BOŠKOVIČ ZA ČISTEJŠE OKOLJE

Žogobrcarji Beltinec so se za spomladanski del sezone okrepili. Med drugim sta nova igralca reprezentančni vratar Boško Boškovič in napadalec Goran Gutalj. Oba sta zagovornika praznih pepelnikov (vsaj pred fotografskim aparatom). Podobno velja za točilno mizo, ki je čisto nedolžna, nikjer sledu o kakšnem špricerju ali viskiju.

Lipe

MARTINA IN MARJAN, TO JE LEPI PAR!

Dnevi mehiške kuhinje v ižakovski Prekmurski iži so tamnkajšnje natakario Martino in natakario Marijana tako prevzeli, da sta se po pokušanju tequille, sangrije, nacosov in tacosov skoraj zleplila. Pa ne brez vzroka, saj sta zaužila tudi zelo močno začimbo chili, za katero poznavalci vedo povedati, da deluje kot afrodiziak ...

Lipe

DIREKTOR AGROSERVISA

Jozef Agroservis
Slovenia Travel Inc.

SE NE PIŠE VEČ LENARČIČ!

V središču ameriške avtoindustrije Detroitu je bil mednarodni sejem. Med drugimi je prišlo 20 slovenskih predstavnikov. Tudi direktor soboškega Agroservisa Jože Lenarčič. Za velesejensko priložnost si je omislil nov priimek, ki ga vidite na kartici. Vsekakor hvalvredna poteza gospoda Lenarčiča, ki je kot direktor lahko za zgled zaposlenim, saj se je s firmo tako poistovetil, da si je njen naziv nadel kar za priimek. Čisto brez šale pa je bilo ob obisku v ZDA kar nekaj težav – zaradi snežnega viharja so podaljšali bivanje za štiri dni, na poti iz Detroita v New York se je izgubila vsa prtljaga, ki so jo komaj dobili nazaj, in sicer po zaslugi generalnega direktorja Burota Mišice.

In sejem? Kar tam si lahko odšel na primer 14 tisoč dolarjev in takoj odpeljal luksuzno opremljen družinski avtomobil, ob sejmu je bilo veliko bleščečega šova, najcenejši avto pa je bil Golf 1800, prirejen za ameriško tržišče.

Dobrodošli doma, gospod Agroservis!

Tou ti zaj trbelo?

V francoskem Disneylandu je bilo evropsko prvenstvo za naslov Disco King oziroma Disco Queen. Mladič in mladenke so tekmovali v tako imenovanem prostem disko plesu (free style), 24-letni Boštjan Komaricki iz Murske Sobotice pa je kot predstavnik naše države med 36 kandidati priplesal na sedmo mesto.

**Ni čez les, kdor
je za ples!**

Sicer pa Boštjan pripravlja plesno delavnico v Murski Soboti, poučuje pa standradne in latinskoameriške ples. Trenutno se pripravlja na svetovno prvenstvo v disko plesu, ki bo pozno poleti na Floridi.

UMETNINE V SNEGU FALUS

Umetnik je neznan, količina porabljenega materiala (snega) tudi. Jasno pa je, da je vreme, predvsem višje temperature in sonce, skulpturo medtem že dodobra načelo, tako da so mere trenutno (če še so) manj impozantne. V nebo zre nekje v Prlekiji.

jog

**Ka si noura,
kakši je!**

PARKIRIŠČ V SOBOTI JE PREMALO

4 X P

Je že tako, da parkirišč v slovenskih mestih iz dneva v dan bolj primanjkuje. Murska Sobotica ni nobena izjema. Nerodno pa je, ko so policaji dosledni samo pri običajnih smrtnikih – na mestu, ki ga prikazuje fotografija, smo iskali izhod v sili (parkirali v Ozki ulici) že dočakali neprijazni listek za brisalcem. Gospodje v modrem so podobno osrečili vse, ki sicer nepravilno parkirajo – a je to pač edina možnost. Pen je na istem mestu ujel terensko vozilo modre barve. Torej naslov pisanja ne drži?

P.S.: Za tiste, ki naslova še niste dešifrirali: POLICAJI PARKIRAJO PRAVILNO – PONAVALDI!

ZGODILO SE JE
V »ŽUTI KUČI«

KOGA POLJUBLJA IRMA BENKO ...

Poljubi se dogajajo ob različnih priložnostih. Lahko med zaljubljenici, lahko med znanci, lahko med prijatelji, a prav posebno draž imajo poljubi med tako imenovanimi »pomembnimi« ljudmi. Tokrat objavljamo posnetek cmoka direktorice naše hiše, ki mu dodajamo še nekaj podobnega:

**BOŠTJAN
V
PARIZU**

... IN KOGA ŽELI POLJUBITI SMILJA BARANJA?

Še drugo vprašanje torej, ki pa je nekoliko manj zapleteno, saj je gospod s fotografije v tem primeru malo manj zakrit – vsaj njegov obraz.

Obe vprašanji nista nagradni, lahko pa tudi sta, če vzamete kot nagrado možnost, da opazujete tako lepi fotografiji.

Obe sta nastali v času razglasitve Pomurke in Pomurca leta 1995, saj ste se ljudje iz pokrajine ob Muri odločili za predsednika Kučana in že omenjeno Smiljo Baranja.

foto: Juza

GEZA IN ČARLI

Šef soboške upravne enote Geza Farkaš in socdemokratski poslanec v državnem zboru (tudi mestni svetnik) Drago Šiftar - Čarli. Pravzaprav posrečeni fotografiji ni kaj prida dodati. Le to, da vsaj sodeč po izrazu obeh obrazov, v naši deželi lahko mirno spimo, saj odgovorni (ali vsaj dva) resno jemljejo svoj posel in jih skrbi, kaj bo z nami. Če sploh kaj bo ...

Foto: Juza

»PRETRIGANJE« V PARTIJI SNOPSA ZA POMURKO

LUDVIK PREKORŠEK:

»Mislim, da pri Pomurki to niso bile samo igrice, bila je kar režirana igra. Moja je bila poštena. V Pomurko sem bil pripravljen pripeljati 30 milijonov mark kapitala, za kar sem založil vse svoje premoženje, realizirati predpogodbe, ki sem imel podpisane z Italijani, Nemci, Rusi in še s kom. Jamstvo za delo v prvih šestih mesecih sem dajal 400 Prekmurcem, sčasoma bi jih bilo še več. In kaj se je zgodilo? Premurski politiki in gospodarstveniki, pomurski poslanci v parlamentu so po meni zivali smrdečo gnojnico. Komu je to v interesu? Delavcem prav gotovo ne. Pomurka je slovenska politična sramota.«

LUDVIK PREKORŠEK: »Zaradi Pomurke sem izgubil dosti časa in denarja. Dve leti sem se potegoval zanjo, zagotavljal denar in trg ter ob tem izpustil mnoge druge zanimive naložbe (Dobrna, Rogaški vrelci ...). Trenutno se pogovarjam z Mesno industrijo Trbovlje. Zanimivo je, da se zanjo poteguje tudi Pomurka International, ki je že mešala karte tudi pri nakupu soboške Mesne industrije. Ko sem se potegoval za Pomurko, sem Trbovlje namenil za skladišče, sedaj bom tja potegnil predelavo.«

OSEBNA IZKAZNICA PODJETJA PREKORŠEK

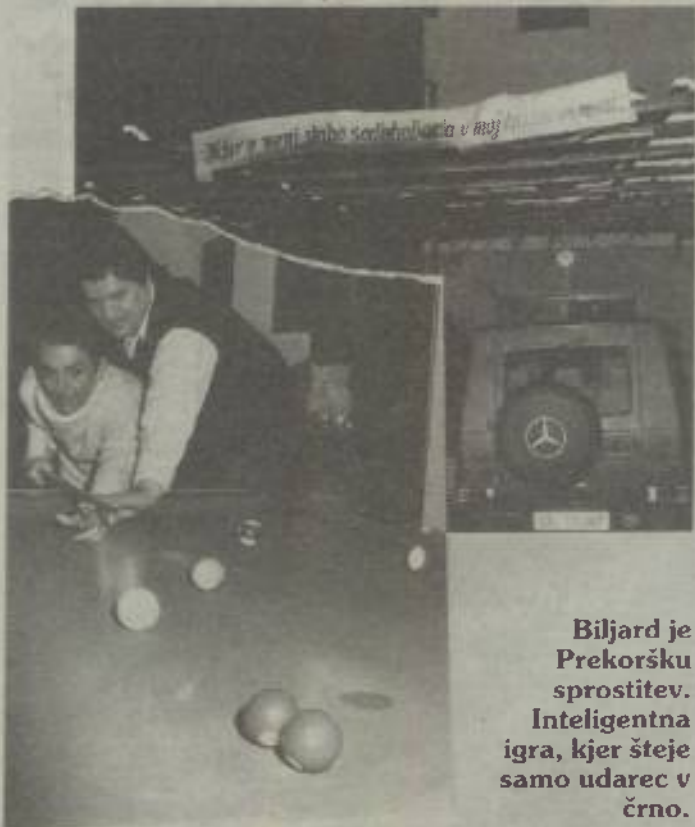
DEJAVNOST: mesna predelava, gostinstvo, pekarstvo, vinogradništvo

ŠTEVILO ZAPOSLENIH: 90 DELAVCEV

SEDEŽ: Vojnik, Prušnikova 4

SLOGAN: Kdor o meni slabo sodi, naj v moj hram ne hodi.

LUDVIK PREKORŠEK: »Z Mesno industrijo Pomurka se ne obremenjujem več, to pa ne pomeni, da se zanjo ne zanimam, seveda samo v povezavi s pomurskim gospodarstvom, ki v meni ne sme videti konkurenta, temveč zaveznika.«

Biljard je Prekoršku sprostitel. Inteligentna igra, kjer šteje samo udarec v črno.

LUDVIK PREKORŠEK: »Politika steguje jezik, nič konkretnega pa se ne dogaja. Očitno nekdo želi, da bomo Slovenci hlapci tujcev.«

Igre in igrice s soboško Mesno industrijo Pomurka se nadaljujejo.

Že pred časom so izločile Ludvika Prekorška, edinega kupca, ki je Pomurki zagotavljal potrebna sredstva in delo, nadaljevanje blagovne znamke Pomurka in njen razvoj.

TATJANA PREKORŠEK:

»Meni je zelo žal, da nam ni uspelo dobiti Pomurke. Upam, da je žal tudi komu drugemu. Mi smo verjeli v naš projekt in

dobro perspektivo Pomurke – poslovni načrt je bil sprejet, denar preskrbljen, predpogodbe podpisane in delo zagotovljeno. Da pa so bile v ozadju čudne igrice, potrjuje tudi to, da so nama že avgusta lani na sejmu v Gornji Radgoni znali povedati, da Pomurka ne bo nikoli Prekorškova.«

Po toči zvoniti je prepozno, pa vseeno se je tudi sedaj zanimivo spomniti, kakšne so bile razprave pomurskih poslancev o Prekoršku in Pomurkini usodi.

Pomurska poslanka se je spraševala, le kaj ima ta gospod iz Celja, česar nimajo zadrage v Prekmurju in prekmurski kmetijci? Odgovor sicer ni težak, pa vendar ga v odboru državnega zbora za kmetijstvo in gozdarstvo niso znali / želeli / najti.

Neki drugi poslanec je razpravljal o vodenju, češ eno je voditi uspešno malo obrtno delavnico, drugo pa za slovenske razmere takega giganta, ki je obremenjen s hipotekami.

VSAK PETEK ČAKA ZMAGOVALCA 100 KG MESA V OBLIKI PUJSA

DOBIMO SE V PETEK

VSAK PETEK OB 17.00, BREZ »PRETRIGANJA« (GOLJUFANJA), V PREKORŠKOVI GOSTILNI V VOJNIKU. VABLJENI VSI, KI IGRATE POŠTENO IGRO Z ODPRTIMI KARTAMI.

MASTODON

sta hodila po

DOKAZI V SOBOŠKEM MUZEJU

Nekako pred petdesetimi milijoni let je živel v naših krajih prednik slona MASTODON. Leta 1957 so našli njegov zob v Lendavskih gorica in je bil do nedavnega v soboškem muzeju. Gospa Irena Šavel, ravnateljica tega muzeja, nam je povedala, da je bil dolga leta pri njih v hrambi tudi mastodonov zob, ki naj bi bil najden v Moščancih v Prekmurju, vendar je ta podatek o najdišču vprašljiv.

Obe najdbi sta bili te dni poslani v Ljubljano. Strokovnjaki želijo točno ugotoviti, kateri vrsti praslon pripadata.

NAJDBE IZ OKOLICE VIDMA

Kot je leta 1964 zapisal Vlado Lorber, nekoč cenjen slovenskogoriški arheolog amater, sicer učitelj v Cerkevniku v Slovenskih gorica, so leta 1962 našli okameneli zob mastodona v Kraljevcih pri Vidmu ob Ščavnici med kopanjem gramoza. Njegove kosti so ležale dvajset metrov pod zemljo v gramoznici v bližnji Jamni. Te fosilne najdbe je zbral cestar Čuš, ki naj bi jih oddal v soboški muzej. A verjetno ni bilo tako, ker jih tam nimajo.

V naših krajih je v davnini živel tudi MAMUT, mastodonov mlajši sorodnik. Imel je dolgo dlako in zakrivljene okle in je bil visok do štiri metre. Njegove kosti naj bi bile prav tako najdene v Jamni pri Vidmu.

ČUŠ IZ ŽENIKA DOKAZE HRANI

V Ženiku pri Stari Gori sem obiskal Jožeta Čuša. Je sin pokojnega cestarja, ki je bil izjemen ljubitelj starožitnosti. Sin sledi očetovim stopinjam in v prostorih osnovne šole na Stari Gori, poleg znamenite baročne cerkve, celo pripravlja muzejsko zbirko.

Še predno je stekel zanimiv pogovor, že so ležali pred menoj na mizi mamutovi: kost, rebro in zob. Morda mastodonovi? To bodo povedali strokovnjaki.

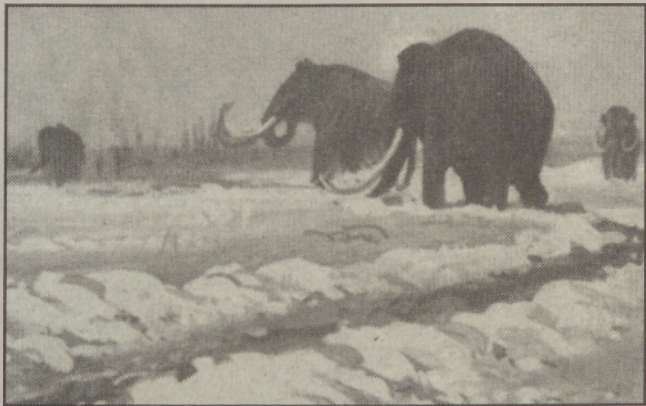
»Del mamutove čeljusti z zobovjem pa je v prirodoslovnem muzeju v Ljubljani ...« je zatem povedal g.

Mastodonove ostaline, ki jih hrani soboški muzej. Fotografija: Irena Šavel

in MAMUT

naši pokrajini

Odpri oči, človek, ko hodiš po svoji deželi. Morda si se spotaknil ob mamutov zob, ga nemarno brcnil in nisi vedel, da je vreden spoštovanja, saj je star milijone let ...

Čuš, ki se drugače ubada s kmetovanjem. Rekel nam je še, da so fosili najdeni v Miklovi gramoznici v Drakovcih in v gramoznicah v Kutincih in Zihlavi. Tukaj je mogoče še danes videti zanimive usedline iz različnih obdobij zemeljske preteklosti. Gre za lapor, gramoz, ilovico, fini pesek ... Plasti posameznih obdobij zemeljske zgodovine so debele od nekaj centimetrov do več metrov.

Jože Čuš ml. iz Ženika z mamutovimi ostalinami. Fotografija: Jure Zauneker

Čuš ml. je našel na opisanem območju tudi zelo lepo ohranjene prapolže, okamenele dele lesa ...

NAJDBE OD DRUGOD

Leta 1938 so odkopali v Nevljah pri Kamniku skoraj popolnoma ohranjeno mamutovo okostje, ki je razstavljeno v Prirodoslovnem muzeju Slovenije v Ljubljani. Mamutove kočnike in dele oklov so našli tudi v Bobovku pri Kranju.

Na našem severovzhodu pa so nekoč živeli tudi ogromni plazilci. Znana je okamenina velikega kuščarja, ki so jo našli ob regulaciji vinograda pri Benediktu v Slov. goricah. Okamenina je ležala v plasti glinastega laporja in je zdaj v mariborskem muzeju.

FRANČEK ŠTEFANEČ

Razblinjeni sejemski čudež

OD LANSKEGA NOVEMBRA LE REDKI OBISKOVALCI NA NE TAKO DOLGO SE NAJBOLJ MNOŽIČNO OBISKANEM SEJMU V LENTIJU – ČAKA MADŽARSKÉ TRGOVCE ENAKA USODA KOT NJIHOVE KOLEGE V TRSTU ALI AVSTRIJSKI RADGONI? – NEKAJ SUPERBUTIKOV BREZ KUPCEV – VSI ČAKAJO NA POMLAD

Mrzol sever je zapihal izza vogala. Prodajalci so izginjali neke v zavetju zaslinih šotorov.

»Ta piha z budimpeštanske strani. Od tam ne moreš čakati kaj dobrega, celo ne tu na koncu sveta. Zadnja leta nam je sejem ulival nekaj upanja. Med tednom na tržnici, v četrtek na kramarskem sejmu v mestu, zdaj pa nam še tega jemlje hudič ... Hej, Cilike, pridi pa se ti razloži prestavnici tiska, v kakšnem govnu smo.«

Ciliki, prodajalki kakih petindvajsetih let, se ni dalo razkrivati gorja, ki naj bi doletelo prodajalce na tržnici v Lentiju, čeprav je imela časa na pretek, ne kot še lani poleti, ko je istočasno stregla petim strankam, šesti, sedmi, osmi in bog ve kateri še pa je moral počakati. To so bili lepi časi. Ob četrkih je na vsakega prodajalca prišlo tudi po sto kupcev in od teh jih je devedindevetdeset nekaj kupilo.

»Kje so vaši Slovenci? Pri vas ni bilo inflacije, plače imate dobre, zakaj vam naenkrat ni do našega blaga? Skoraj zastoj vam ponujamo ...« me skuša prepričati moj sogovornik. Laszlo Bazsika je domačin, lanskega septembra je najel prostor na majhni tržnici, kjer je najemnina za spoznanje nižja, in začel sanjati prelepe sanje o velikem bogastvu, o petičnih slovenskih kupcih. Po treh mesecih je spoznal, da je pravljice konec.

»Počakal bom do konca marca, in če ne bo šlo, potem mi preostane še moje podjetje, obrat, ki sem ga odkupil od zadruge. Poskušal bom s proizvodnjo. Kaj bom izdeloval? Tega me ne sprašuj, ker danes na beraškega domačega kupca ne moreš računati. Morda imate kakšen koristen predlog, kaj bi lahko prodajal Slovincem?«

Res, česa vsega že niso prodajali na tej tržnici? Vsa leta že vidavam človeka, osamljenega sredi pisanih brisač. Ni vsiljiv, nasprotno, nerodno, sramežljivo odgovarja. Tudi zdaj je redkobesečen.

»Danes nisem prodal še ničesar, že od začetka decembra slabo kaže.«

»Zakaj vztrajate?«

»Kaj pa naj počnem. Pet let sem brez službe. S svojim poklicem nimam kaj početi. Vodnogospodarski inženir sem, takim je država dajala kruha. V županiji zadnjih nekaj let ni več melioracij, ne regulacij, v zasebni režiji nam je ostala le trgovina. To ni življenje, po petinridesetih letih poštene službe krošnjarij od enega do drugega kramarskega sejma. Ne rečem, pred nekaj meseci se je splačalo, zdaj pa ne vem, kako dalje. Kljub temu vsak mesec obnovim najemno pogodbo tu v Lentiju in Letenju, morda se bo na pomlad kaj spremenilo. Toda povem vam, čisto obupan sem, mene je nujna priglana na kramarski trg ...« pripoveduje svojo zgodbo Kalman Balazs iz Zalaegerszga.

Koliko prodajalcev, toliko zgodb, toliko usod, toliko sanj o bogastvu, o preživetju. Aniko Jocsak Timbolkovics, samohranilka na porodniškem dopustu, dobi kot zobna asistentka na mesec dobi 13 000 forintov, in ko plača režijske stroške, ji ostane še kakih pet tisočakov.

»Niti za plenice mi ne zadostuje, kaj še za hrano in drugo. Za šefa iz Kecskemeta prodajam. Toda zadnje čase je slabo in bojim se, da bom tudi ob ta zaslužek. Zdaj je že skoraj poldan in ves iztržek je tristo forintov.«

Na županstvu v Lentiju zamenjamo isčemo župana, da bi ga povprašali o morebitnem koncu sejemskega čudeža. Neimenovani občinski uradnik mi namigne, naj obiščem podjetnika, ki je zgradil blagovnico sredi mesta. Na slavnostni otvoritvi je šampanjec tekkel v potokih. Nazdravljali so velikemu upanju. Toda kolone avtobusov in osebnih avtomobilov so se vedno bolj krajšale in tudi ob četrkih so zdaj mesine ulice in parkirišča prazna. Tisti četrtek smo prešteli dvaindeset osebnih avtomobilov iz Celja, štirinajst iz Maribora, šest iz Slovenj Gradca, po enega iz Ljubljane in Krškega, nekaj s soboško registracijo ter avtobus iz Ljubljane. Na vsakega kupca po deset prodajalcev ... Vsake toliko časa prihaja iz mestnega kulturnega centra napovedovalčev glas, ki je znani tudi poslušalcem lendavskega radia, in v madžarščini opozarja na nevarnost žeparjev, tatov. Besedilo potem ponovi v brezbizni slovenščini zelo prijeten ženski glas. Tretji napovedovalec je manj več jezika, v katerem redki prodajalci skušajo ponuditi svoje blago. Tudi za tolarje. Vse ekstra kakovost. »Made in Azia«. Že tri leta traja sejemski čudež na tržnici v Lentiju, oziroma je trajal, kajti od lanskega novembra ni slovenskih kupcev. Četrkovih, sobotnih poplav avtomobilov, avtobusov ni. Na meji so se oddahnili, meščanom tega obmejnega mesta ni treba že v petek nakupiti najnujnejšega za teden, v trgovinah prazno odmeva.

»Najprej nas je presenetil izostanek božično-novoletnega buma, tako je bilo potem tudi januarja, februar ni nič boljši. Od nikoder ni kupcev, pa če bi ponudil diamantno zappestnico za tisoč forintov, je ne bi mogel prodati, ker nas Slovenci preprosto bojkotirajo ...« se hudiče Karoly Horvath, ki že leta vsak četrtek prihaja iz Siofoka v Lenti, preostale dneve pa na druga sejmiska po državi. »Križa je na vsej fronti. Madžari nimajo denarja, Slovinci ni, v Monostru je zmanjkalo avstrijskih botrov. Mesečna najemnina za ta prostor je petinajst tisočakov. Ne pravim, da se to lani ni splačalo. Letos bo imelo, kot kaže, od vsega tega koristi le mesto. Toda le kako dolgo?«

Hiter izračun da vedeti, da prinese tristo najemnikov v povprečju v mestno blagajno mesečno skoraj pol milijona forintov, v sezoni še več, stroški pa ne presegajo niti četrte tvega zneska. Sejmische je slabo vzdrževano, povsod je sneg, poti so zaledenele. Vsak prodajalec upa, da se bodo s pomladjo kupci morda vrnili.

»Večkrat prihajava v Lenti. Upokojenca sva, gledava na vsak tolar in tu so nekatere stvari tudi desetkrat cenejše kot doma. Kupila sva puloverje, nekaj daril za vnuke in še greva na kosilo v prijeten lokal. Vsaka dva meseca si lahko privoščiva tak izlet.« nam prijazno pove Mariborčanka, ki rada nakupuje v mestni blagovnici.

»Mi nimamo problemov s kupci in ne računamo le na četrte. Januar in februar sta za trgovce že tradicionalno slaba meseca, marca se bo ponudba zopet prilagodila sezoni, čeprav to za nas ne velja toliko, ker ko smo nekdanji zaposleni vzeli v najem spodnjo etažo blagovnice, smo se odločili za metražno blago, dekorativne tkanine, zavese in perilo, tako da nismo odvisni od sezone in konkurence.« pripoveduje med razkazovanjem trgovine Sándor Balogh, vodja podjetniške skupine, in še doda, da delajo le s sedemnajstodstotno maržo, njihova ponudba pa je izključno namenjena kupcem iz Slovenije.

Tudi v družinskem podjetju, katerega duša je upokojeni trgovec Ferenc Szabo, je vsa ponudba namenjena zamejskim kupcem.

»Pri nas ni osipa, le vreme nam jo občasno zagode. Če močno sneži ali pa je poledica, je takoj manj kupcev, zato večkrat pravim, da moram biti dober z nebeško upravo.«

»Kaj pa z mestno?«

»Ni težav. Jaz dam, kar komu gre, predvsem pa kupcu, ki je pri nas kralj, posebej tisti, ki prihajajo z druge strani meje, in teh je več kot 80 odstotkov. Mi nismo kramarji, ki hočejo obogateti čez noč. Tri leta delamo in hvala bogu mi danes poleg žene in sina pomagata še bratranec, in če je treba tudi sestrična. Samo naj ne bo slabše, potem bomo nekako preživeli.«

Po neuradnih podatkih je v Lentiju in okolici vsak trideseti odrasli prebivalec povezan s sejmom, trgovino, preprodajo in mnogi so pričakovali čudeže. Kupcev je vedno manj, število tistih, ki ponujajo svoje poceni kramarsko blago »Made in Azia«, pa je vedno več. Brezposelni, prosvetni delavci z dvajsetimi leti delovne dobe in dvaindvajsetimi tisočaki plače, samohranilke, občinski uradniki, nekdanji traktoristi v kolhozih, obratni inženirji, pustolovci, gimnazijski maturanti, sanjajo o nekem boljšem življenju, ki so jim ga vzeli ali ga nikoli niti niso imeli. V središču teh sanj (nekaj časa tudi realnosti) je slovenski kupec, o katerem so tudi na državni televiziji povedali, da ima štirinajst večjo povprečno plačo kot njegov madžarski sotrpin ... In ti slovenski kupci so do konca novembra v povprečju vsak četrtek prinesli v Lenti na tržnico in v trgovine več kot 500 tisoč šilingov. Danes v banki ni gneče niti ob sejemskih dnevih, številne menjalnice le životarijo.

Vsi pa upajo, da se s štoklami vrnejo tudi kupci, saj puloverji in druga krama, ki so jo nakupili jeseni, niso preživeli zime.

ELLA PIVAR

Lenti, 15. februarja 1996, dan po valentinovem, na sejemski dan ...

Aniko Jocsak: »Se en slab četrtek, mojega šefa bo kap, ko izve, da je ves iztržek pod tisoč forintov ...«

Le Miki miški je do smeha, brezposelni obratni inženir Kalman Balazs iz Zalaegerszga pa bi med redkimi kupci najraje zajokal.

Frenc Gönc je v menjalnici zamenjal le nekaj tolarjev, pa ne zaradi nakupov, z družino je potoval v Győr na pogreb sorodnika. Kot voznik pri soboškem podjetju je lansko leto velikokrat pripeljal cel avtobus kupcev, a od oktobra dalje je zmanjkalo potnikov.

»Vsaka dva meseca si privoščiva izlet v Lenti, kjer ugodno menjajo tudi tolarje. Ponujeno blago ni za modne sladokusce, zaradi nizke cene pa je upokojemcem dobrodošlo.« pravi simpatična mariborska zakonca. Fotografije: Albert

Danes ste prišli oblečeni v harmonijo sivih barv.

V minuti sem se oblekla v te žlahtne tone.

Se tako sivo tudi počutite?

Ne, ne, pri mojem oblačenju gre za nekaj drugega. Z njim reagiram na stanje v ozračju. Danes je refleksija sivo-bela. Jo vidite? Belina snega, žlahtna sivina na obzorju. To današnje ozračje mi je prijetno in tudi barve, ki jih imam na sebi. Siva barva mi ne pomeni otožnosti, zamorjenosti. Od nekdaj sem imela rada srebro. Zlata ne! Imela sem samo en zlat prstan, pa ga nimam več.

Vsak dan je drugačen. Imate obleko za vsakega?

Da, da ... imam. Zmorem se obleči v vse odtenke osnovnih barv iz moje garderobe. Nekdo bi rekel, bog moj, kje jih pa le ima. Res jih imam polne omare, ampak ne za vsak dan drugo. Jaz kombiniram, bogatim z dodatki, vdihnem svojo osebnost. Če sebe urediš, urediš ves svet.

Ali denarnica zmore ta sicer tudi na prvi pogled atraktiven način oblačenja?

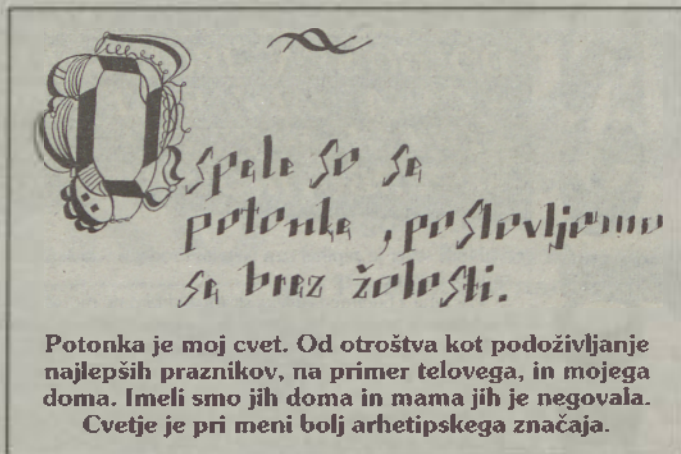
(... smeh ...) Nekoč bi prodala dušo za srebrno lisico, do tal dolgo, ki sem jo videla v Nemčiji in je bila blazno draga. Pa mi je nekaj pred krznarno reklo: Tega ne delaj! Zasluga mojih predobčutkov. Kot da bi vedela, da bi imel ta krznar plašč danes nesrečno usodo. Sem pristal gibanja, da se živali ne uničujejo, ne streljajo zato, da bi si ženske uresničile neke sanje, kot sem si jih jaz nekoč hotela, pa sem se jim odrekla. Lansko leto si nisem kupila nič bogve kaj, pa kljub temu sledim modi. In morem in zmorem se vsak dan drugače obleči.

Zahvaljujoč rokam?

Da, moje roke. Strašno rada šivam, vezem, pletem. Sposobna sem 16 ur neprekinjeno delati obleko, ki ne bi delala sramote tudi kakemu boljšemu butiku. Pa ne bi se rada hvalisala. To sem podedovala od mame, ki je tudi rada šivala, vezla, pletla, in za te stvari moraš biti hvaležen staršem, da to znaš im umeš.

Klobuk je vedno z vami.

Nosim ga iz dveh praktičnih razlogov. Poleti me hladi in pozimi greje in v njem se zelo dobro počutim. Zdaj so še moderni! Veliko jih imam, v vseh barvah, razen črnega. Večinoma so darila. Nazadnje čudovit roza klobuk s cvetjem, ki so mi ga podarili na razstavi mojih del v Avstriji. Zadel so me. Kot da bi si ga sama izbrala. Resnica pa je, da si vsaka ženska ne more dati klobuka na glavo, veste. Zato ne, ker ga je treba znati nositi. In ker veliko žensk nima poguma, da bi ga nosile, ga zato tudi ne znajo nositi. Gre samo za pogum!

Ja, to pa so moje knjige. Imam vizitko, na kateri piše, da sem prevajalka. Resnično obvladam ta posel v slovenskem in nemškem jeziku, to je zame vsakdanja stvar. V mojih knjigah gre točno za to – za prevod iz narave. To počnem predvsem zase, da bi videla, ali se mi je narava ljubeče odprla. **Za sredstvo izpovedovanja ste izbrali poduhovljeno liriko narave po starem japonskem vzorcu.**

Haiku. To je zame poezija nad poezijo. Govorim kot slavistka, kot poznavalka poezije. Nobena druga ne zmora z naravo v dialog in harmonijo. Samo haiku ima naravni ritem, ki je ponovljiv. Moji prevodi, izključno samo iz nemščine, niso klasični prevodi. Kadar se mi tak prevod stoodstotno posreči, jezikovna bariera odpade. Ta isti trenutek, haiku je trenutek, se je ponovil in se ponavlja. Stojite pred čudovito lepim drevesom, cvetočim belim španskim bezgom – zame je to pesem, zame je to haiku. Čim več je bilo podobnih trenutkov v otroštvu, tem več je tega lepega pozneje. Haiku sem odkrila pozno. Šele na tujem. V šolah so to poezijo zaobšli. Na neki razstavi v Nemčiji mi je osebna znanka Karolina Kolmanič podarila drobno knjižico Haiku. Takrat se je zgodilo. Prebirala sem jo kar naprej, in ko sem začela prevajati, ni šlo. 5-7-5 zlogov, to je ritem haikuja, iz nemščine prevesti v enak ritem v slovenščini, to je vendar nemogoče. Mlad, neobremenjen, sproščen Nemec, sinov prijatelj, mi je odprl oči – ni

Bog je sanjal takrat, ko je ustvarjal Prekmurje

Je v Soboti vedno več pogumnih žensk?

Danes sem jih štela. Do enajst, potem sem se naveličala. Vedno več jih nosi klobuke. In kar je še pomembnejše, vsaki Sobočanki, ki ga nosi, brez izjeme, pristaja. Ampak vidite, tudi jaz si ne upam vsega, čeprav sem provincialnost prerasla. Nimam črnega klobuka. Črna barva je najmočnejša barva in najbolj elegantna in z njo je potrebno strašno previdno ravhati. Še bolj pa gre za to, da črne barve nisem mogla vzljubiti. Vedno me je spominjala na pogreb, smrt, žalost. V mojem današnjem življenju žalosti ni več in črna barva zdaj zame pomeni nekaj drugega. Postala je močna barva, v kateri pišem. Morda bo zdaj tudi pogum za črni klobuk.

Pri vašem oblačenju, kot da gre za nekaj globljega, za iskanje harmonije z naravo, za stil z dušo ...

Moje oblačenje reflektira mojo dušo navzven. Tako preprosto je to,

ne? Če je moja duša malo bolj pisana, pestra, lahko samo rečem: Hvala bogu! Zame je tako zelo pomembno, da se s svojim oblačenjem in urejenostjo ne konfrontiram s sabo. Moj svet je narava, jaz harmoniram z njo. Če me narava ljubi, je meni to več, kot če mi katera gospa reče, da si tega, kar nosim jaz, ne bi oblekla. Že sem imela priložnost odgovoriti: Saj tudi ne morete, ker vi niste jaz. Spoštujeva pa se kljub temu lahko.

Vaš svet je narava, pravite ...

Moje otroštvo me je zapeljalo v ta svet. Imela sem čudovito otroštvo. Odraščala sem na velikih kmetiji, na Kerecovini na Cankovi, med polji, travniki, sadovnjaki, vinogradi, gozdovi, med potkami, ozarami, lazami ... skratka, tam je bil ves svet. Takrat me je zasvojilo to, o čemer nisem razmišljala morda štirideset let, zdaj je pa tako pomembno. Prej ni bilo časa: študij, delo, službovanje na tujem, razdajanja poln pedagoški poklic, glava prepolna drugih stvari ...

Danes prej vidim drevo kot človeka. Pa rada imam ljudi. Nikogar ne sovražim in mislim, da tudi sovražnikov nimam. Ampak samo v naravi se mi zgodi, da lahko nič ne mislim in da v tišini doživljam najpomembnejše stvari. V tišini. Sinoči sem imela v rokah zanimivo knjigo nekega španskega avtorja, ki pravi nekako takole: Tišino potrebujemo vsi, blažen, kdor se ji nauči prisluhniti. Je pa težko, če ti to ni dano. In naporno je, zato ljudje bežijo od tišine. Tudi sama sem to počela, samo da ne bi bila sama, samo da se mi ne bi odprlo kaj meni z očmi in ušesi nedostopnega. Pravim, da človek ni ne varen ne srečen, če za svoja svetova ne izbere narave ali ljubezni. Rekla bi, morda je to malo nereligiozno iz ust religiozne ženske, da ko človek zna doživljati oboje, naravo in ljubezen, je večer.

Je Marja Kerecova večna?

Zdaj ste se že približali mojemu intimnemu svetu, o tem pa, tako sva se dogovorili, ne bi govorili.

Vendarle ne gre samo za vašo zasebnost, v harmoniji narave in ljubezni ste se znašli kot prevajalka.

Sem katoliško vzgojena, v meni so religiozni simboli, ki jih ne morem zanikati. Še danes me je sram, da sem nekoč v tujini nekemu duhovniku rekla, da sem ateistka. Kdo more to reči o sebi? Saj ne more, če je imel kdaj v otroštvu stik s prečudovitimi cerkvenimi prazniki, če je obiskoval verske obrede, doživljal kapelico, cerkev ...

Marja Kerecova

problema v poznavanju jezika, sproščenost in občutenje sta usodna, da zmores haiku.

Zdaj to počnete zato, ker morate?

Tako hoče duša. Prodreš do skrivnosti tišine, vidiš, kako zeleno je zelenje, kako rumena je rumenina, slišiš cvetje kot poezijo, roke so ti polne glasbe. Čutiš, kako diha pokrajina, kako diha človeško telo. Zaznaš sporočilo človeka, ne da bi ti kaj povedal. Takole recimo:

*Ljubezen sama
je, ovekovečena
v božji mavrici,
prosojina, živa, za vse
bo veke časa trajna.*

/iz knjige Pesem aleje topolov /

Narisali ste pravzaprav ta svoj opus in ga obogatili z avtorsko fotografijo.

Moj letni opus, ki sem ga pred kratkim razstavila v Avstriji, obsega 25 knjig. Ustvarila pa sem še veliko več. Vse sem naredila sama, razen tehnične vezave, kopiranja in plastificiranja. Moji trenutki so ovekovečeni z mojo notranjo pisavo, ki jo umem izraziti s simboli, zdaj pa jo tudi pišem. Pismenke duše so to. Sploh so me stare pisave vedno neznansko privlačile, za vsem pa je desetletje trdega dela. Črk ne pišem, rišem jih. Štiri opuse pisav sem prešla, da sem odkrila svojo pisavo. In zdaj mojih knjig ne more izpovedati nobena druga pisava, ker te pisave v računalnikih ni!

Tako je tudi z mojo fotografijo. Kak poklicni fotograf bi zamahnil z roko, ker se drevo slabo vidi, ker roža nima ostrine ... Meni gre za odseve, za ozračje, za natanko tisto, kar ustreza nekemu doživetju, ponotranjenemu doživetju. Vsaka moja slika ima svoj haiku. V njej je tudi totalna barvna harmonija.

Kot da se vam ponavljajo trenutki, ki jih je nekoč davno že nekdo doživel na Japonskem.

Da. Japonci ljubijo naravo, zato je haiku od tam doma. To je kultiviran narod, ki zna spoštovati, neizmerno spoštovati. Enkrat bi rada šla na

Oče mi je pustil pečat. Vedno znova sem ga videvala na poljih. Tam je oral, kopal, sejal, žel, kosil. Vedno je bil združen z naravo. Jaz pa sem se v tistem okolju počutila kot grofična. Bil je ponosen človek, veste, malo je govoril, ne kot jaz. Zelo malo, ampak kar je povedal, mi je dalo misliti. Ko je umrl, se mi je podrł svet. Neizmerno bi si želela, da bi on vedel, kaj jaz danes počnem. Pogledal bi to in bi vedel ...

Marja Kerecova

Japonsko. Od nekdaj je bila v meni podoba – japonska češnja, cvetje, ki pada, čudovita pokrajina, od daleč neki glasovi v tem ritmu. Kar sem odkrila v haikuju, nosim v sebi že od nekdaj. Tega si pravzaprav ne znam razložiti, ampak tu je, obstaja. In glejte, Prekmurje je neizmerno lepa pokrajina. Mehka pokrajina s tako ljubečim ozračjem in tako čudovitimi odsevi. Bog je sanjal takrat, ko je ustvarjal Prekmurje. V svojih haikujih večkrat omenjam beli veter. Ali veste, kaj je beli veter? Samo tu sem ga videla, občutila, nikjer drugje. To je tisti blagi majski veter. Ko zaveje, potem je vse belo. Listje na drevju, žitno polje ...

Belino in mehkost imam rada. Tudi v jeziku in zato mi je prekmurščina posebej draga. Vedno rečem, da obvladam štiri jezike, eden od teh je prekmurški. Morda bo še priložnost, da se bom naučila tudi japonsko. Sicer pa haiku na neki način podira jezikovne bariere. Je dokaz, da je med jeziki možna totalna korelacija.

Kaj pomeni, da ste dvojezični?

Prepričana sem, da imam dvojne gene, slovenske in germanske. S tem ne zanikam, da sem Slovenka, saj so bili moji starši vendar Slovenci. Kaj pa daleč nazaj? Neizmerno me zanima, odkod smo prišli. V srednjem vetku naj bi bili eni Kereci urbarji na nekem grofovskem posestvu. Oni so gotovo uporabljali stare pisave. To bom raziskala, zdaj so to moje hipoteze. Dejstvo pa je, da sta mi slovenščina in nemščina enako draga jezika. V obeh mislim.

V vaših knjigah ste Marja Kerecova.

To naj bi bil moj psevdonim, ki mi ga je pomagal sooblikovati znani bibliotekar Franc Kuzmič. Kerecova, kako blago zveni, in v slovaščini pomeni grmček. Čeprav sem zelo rada Marija, ime Marija k priimku bolj harmonira, nekoč so me v Nemčiji klicali Marja, Marjo Borštnikovo sem zelo cenila in na koncu so milimetri na mojih knjigah odločali o dolžini imena.

Po avstrijski Radgoni bo na vrsti Murska Sobota. V velikonočnem času bom v svojem mestu razstavila ta svoj opus japonske lirike. Rada bi, da bi skupaj z mano razstavljala tudi prof. Vlado Sagadin svoje krajine in prof. Evgen Titan svoje vinjete in pismenke. Pridružili se bodo tudi umetniki iz Avstrije. Morda bo to dogodek leta ...

Marja Kerecova

Ogromno sem prebrala, morda celo preveč, radi rečete.

Ja, ta količina me je začela obremenjevati, zato danes absorbiram samo tisto, kar želim in hočem. Pridobila sem svojo tehniko branja. O prebranem se lahko pogovarjam in polemiziram, vendar zase izberem in obdržim samo dva odstavka.

O mojem odnosu do literature bi lahko napisali cel časopis, kar seveda ne gre. Bi pa ob tej priložnosti želela izreči nekaj stavkov o domačih piscih. Zelo jih spoštujem. Imam visoko mnenje o mojem dobrem pajdašu Feriju Lainščku. Je izredno pogumen in pred našim časom. Njegov Halgato sem prva prebrala v nemškem prevodu. Dobra literatura, v kateri sem našla neko zvezo s sodobnim nemškim pisateljem Güntherjem Grassom. Potem Karolina Kolmanič. V eni noči sem prebrala njeno Marto. Velika dama prekmurske literature, priznana v Sloveniji in poznana v tujini. Milan Vincetič, rojen pesnik. Nisem še utegnila prebrati vseh njegovih zbirk, ampak vzele si bom čas za to. On je poln, nabit erosa, hvala bogu. Naš Feliks. V njem veliko tiči. Bolj v šali kot zares pravim, da je na laž postavil Prešernovo Gloslo – vozi se namreč z avtom.

Zelo spoštujem Branka Šomna, čeprav o učiteljicah ni pisal preveč lepo. In seveda posebej omenjam barda prekmurske literature in svojega osebnega prijatelja Miška Kranjca. Še danes bi se na vse kriplje borila, če bi ga kdo omalovaževal. Velik pisatelj. Velik romantik. Velika prekmurska duša.

Še so imena, ki bi jih morala omeniti. Naj mi ne zamerijo.

Ste nekonvencionalna ženska. Tudi kar se tiče odnosa med moškim in žensko?

V partnerstvu se pogosto dogaja, da si človek dovoljuje, bodisi ženska ali moški, lastninsko pravico nad drugim. Pride celo tako daleč, da bedi nad njegovo pozornostjo, časom, telesom, še za misli bi rad vedel ... To je posestništvo. In nekaterim ženskam to celo godi, če imajo od tega korist in če jim je ta korist v življenju dovolj. V redu, če jim je to v zadovoljstvo. Ampak potem se dogaja, da živimo druge, ne sebe. Jaz pa pravim, za nobeno ceno ne dati svoje svobode, vsega tega, kar smo mi sami. Ker nas

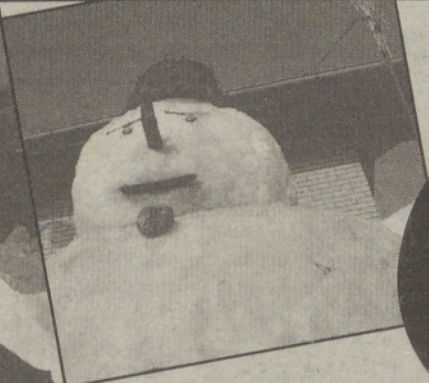
ne bodo ljubili, če bomo živele druge. Ne bodo nas ljubili, potrebovali nas bodo. In to je vse, je pa premalo za ljubezen, da nekdo nekoga potrebuje. Zakaj ljubezen ni sebična, ne pričakuje koristi, ne hlepi po posestništvu, hoče samo enakovrednost. Rekla bi ji brezpogojna ljubezen.

Verjamete vanjo?

Redko se doživlja, je pa tisto, zaradi česar je vredno živeti. Doživijo jo samo izbranci, ki jih je usoda obdarila z neizmerno veliko srečo. Veliko ljubezni je tam, kjer ni besed. Takrat svoje govori tišina. Dva človeka, ki se ljubita in sta duhovno skupaj, to občutita brez besed. Ljubezen je močnejša od smrti. Večna je, jaz sem o tem prepričana.

Hvala!

Irma Benko

LETO S NEŽAKOV

Na Murskem valu so se (končno!) spomnili, da je letošnja zima res to. In so sklenili izbrati »naj« snežaka. Sprva samo v Soboti, potem pa tudi kje drugje. Ko pa vas je bilo toliko, ki ste želeli pokazati in dokazati bele zidarske sposobnosti ... Pen se je seveda pridružil in s pomočjo fotoaparata še pred otoplitvijo ovekovečil vaše stvaritve.

Komisija si je v enem dnevu ogledala snežake (ali snežakinje

ali gradove ali medvedke ali ledene može ali babice ali lačne snežake, ki so se zbrali pri bogato obloženi mizi – glej naslovnico!), ki jih je prijavilo 21 udeležencev belega festivala. Vsi so bili lepi, še več – najlepši! A ker so bile obljubljene nagrade, so bile odločitve take: za idejo so nagrajeni Krajcarjevi s Kroške v MS (babica, kamin, miza, kuža in celo kozarec – seveda vse iz snega) in 12-letni Andrej Anderlič iz

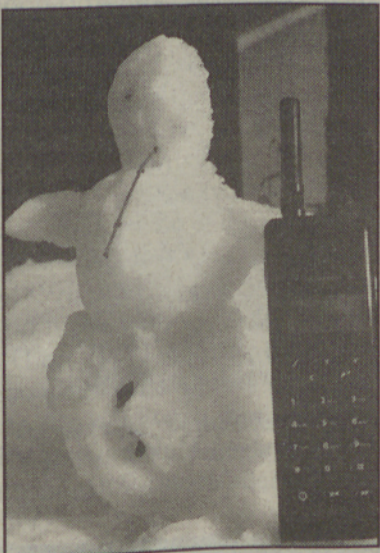

Stročje Vasi, ki je svoja snežaka posadil kar na sanke oziroma smuči. »Naj« snežak po velikosti je tisti s Cankarjeve v Soboti, ki so ga naredili Toplakovi. Za skupinsko delo in lokacijo so nagrajeni krajani Bogojine, ki so svojega velesnežaka umestili kar na eno vaških cestnih križišč. Najbolje pa smo se počutili pri najmanjših, ki so delo opravili vestno in z največ zagnanosti – zato ste vsi štirje vrtci (v ulicah Štefana Kovača, Prešernovi, Gregorčičevi in Talanyevi) »naj«, še več: »naj, naj naj! Podobno kot učenci prve, druge in tretje osemletke.

Le želimo si ga lahko spet čimprej – leta snežakov. Ker če je zima res zima, so tudi ljudje

boljše volje, njihove misli so bistrejše in korak hitrejši. Zato bomo gradili, se veselili in ob snežakih rajali tudi naslednjo zimo. Če bodo tisti, ki delajo vreme, vsaj približno tako usmiljeni kot letos ... Bojan Peček, Jure Zauneker

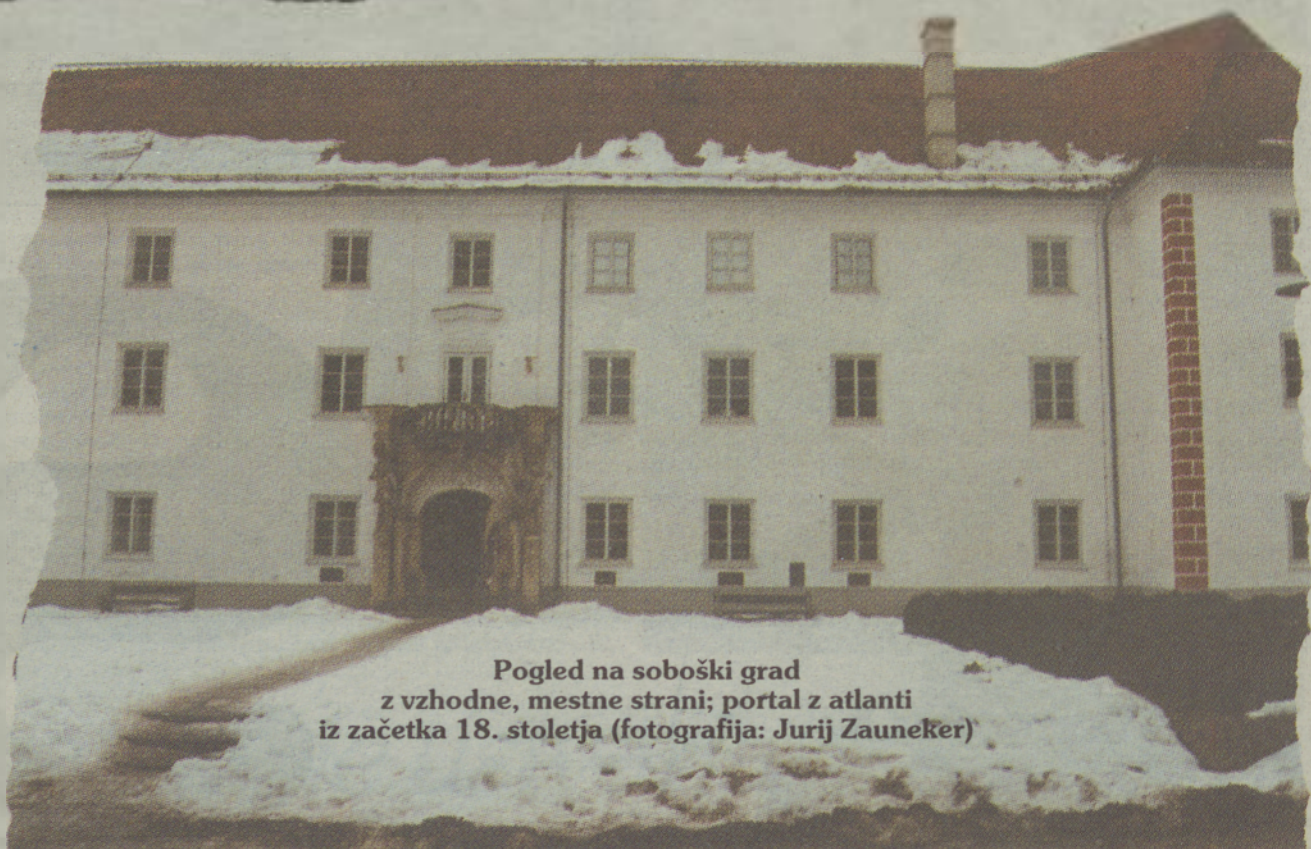

Odkrivanje slovenske prostožidarske preteklosti

Uspešno bratstvo

Ko sem pred leti kupil v zagrebškem antikvariatu obsežen Dnevnik (Diarium) zagrebškega škofa Maksimilijana Vrhovca (1752–1827), nisem niti slutil, da je v svojem skrbno napisanem Dnevniku omenil tudi več Slovencev, ki jih je osebno poznal, si z njimi dopisoval ali celo družil. Med nabiranjem podatkov o prostožidarstvu na Slovenskem sem najprej naletel na Mihaela Brigido (1742–1816), ki je bil v letih 1788 do 1806 ljubljanski nadškof, kasneje šipoški škof, janzenist avstrijskega tipa in jožefinist.

Ko je od svojega častnega kanonika Učana izvedel, da se Vrhovac zanima za slovenske knjige, mu je poslal leta 1803 slovenski prevod biblije, dve slovenski slovnici in dva slovarja. Večkrat se je sešel z Vrhovcem: leta 1806 je bil čez božične praznike pri njem na obisku, poleg maševanj in zaupnih pogovorov sta z družbo veselo kvartala do zgodnjih jutranjih ur. Se med službovanjem je kot levočinski župnik Ivan Mihael pl. Brezovitz Brigido vstopil leta 1785 v budimsko prostožidarsko ložo **Velikodušnost** (Ad Magnanimitatem, Zur Grosmuth, Nagyszívűséghez), ki je bila ena najbolj uspešnih prostožidarskih lož in je delala pod tako imenovano Draškovićevo observancijo. Kasneje ga je oblastem denunciral profesor France Hoffman, tako da je imel Brigido precej osebnih težav in je končal svoje pastirsko in prostožidarsko življenje kot spiški škof (1807–1816). Leta 1815 je začel pisati življenjepis z naslovom *Catastrum defunctorum Capituli Scepusiensis recens*, ki je ostal v rokopisu ... Razumljivo, da je bil tudi njegov prijatelj zagrebški škof Maksimilijan Vrhovac prostožidar, in to celo prej kot Brigido. V najstarejši zagrebški loži **Modrost** (Prudentia, Zur Klugheit), kjer je bil namestnik starešine, ga zasledimo že leta 1778. Bil je zavzet rodoljub, humanist, človek širokih obzorij in je prostožidarstvo jemal kot dodatno sredstvo za širjenje svetlobe v hrvaško politično in kulturno neoosveščenost. Leta 1784 je postal v loži govornik s tajnim imenom »Publicola«. V tistem času so lože tesno sodelovale med sabo, v njih pa so bili izjemno sposobni, nadarjeni in vplivni politični možje, ki so bili med sabo povezani od Gline in Zagreba

Pogled na soboški grad
z vzhodne, mestne strani; portal z atlanti
iz začetka 18. stoletja (fotografija: Jurij Zauneker)

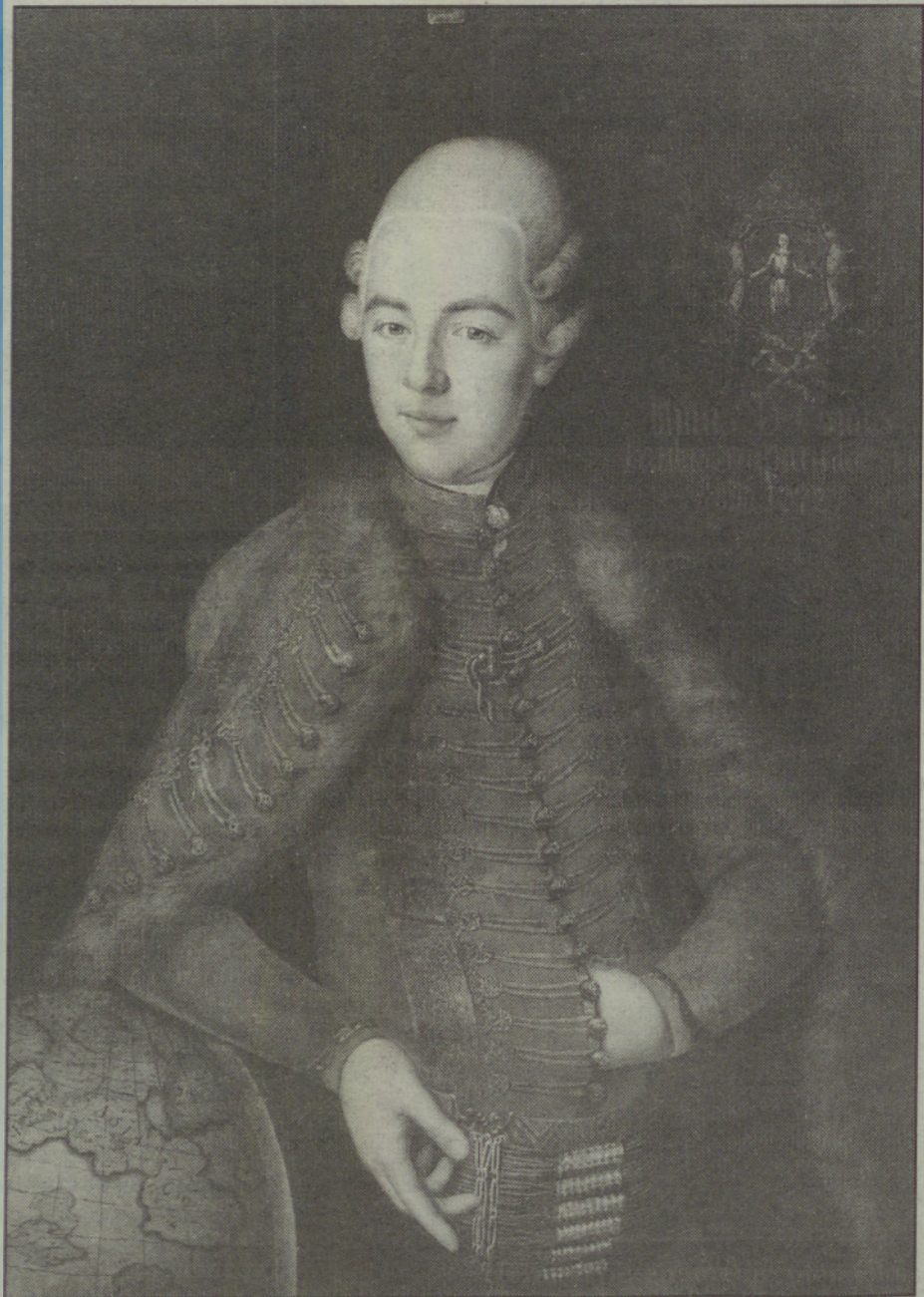
prek Varaždina do Budima in Pešte ter dalje do Bratislave in Dunaja, vse do Lvova ... Najbolj radikalni del prostožidarjev, ki so bili pod vplivom evropskega prosvetljenstva in pod vtisi francoske revolucije, so pripravljali zaroto zoper tedanjega avstrijsko-ogrskega cesarja Franca I. Vodja upora je bil razočarani karierist Ignac Martinović (1755–1795), profesor fizike na univerzi v Lvovu, član tamkajšnje prostožidarske lože **Feniks za okroglo mizo**, sprejet vanjo 1783. leta, kakor tudi član budimske lože **Velikodušnost**, kjer je prišel v stik z mnogimi vplivnimi prostožidarji, tudi z Vrhovcem in Brigido. Potem ko so Martinovića osumili zarote in ga 1794. aretirali – ter leto dni kasneje obglavili s šestimi drugimi uporniki (in prostožidarji) na Krvavi Poljani –, je med zasliševanjem omenil tudi svoja družjenja in dopisovanja z Maksimilijanom Vrhovcem. Ta je, opozorjen, kaj se dogaja na Dunaju in v Budimu, uničil obremenila pisma in spise, zažgal pa je tudi svoj Dnevnik.

Zaradi Martinovićeve zarote je bilo leta 1795 prostožidarstvo v avstro-ogrski monarhiji prepovedano, vse lože razpuščene, že itak skromni pisni podatki o njihovem delovanju pa uničeni.

Vsaj tako je kazalo. V že omenjenem Dnevniku, katerega prvi del je izšel leta 1887 v Zagrebu in obsega zapiske od 1. 1. 1801, sem v kazalu imen zasledil več kot dvesto ljudi, s katerimi se je Vrhovac družil ali imel z njimi stike, in vsi po vrsti so bili prostožidarji, kajti tej izjemno tajni, ideološko in moralno čisti bratovščini pripadajo člani do svoje smrti. Med imeni, ki jih omenja Vrhovac, sta tudi dva soboška grofa Szapáryja, Josip in Pavel.

Sta bila tudi onadva člana uspešne in kasneje prepovedane prostožidarske bratovščine ter tako vplivala na politično, gospodarsko in kulturno podobno Prekmurja in Železne županije?!

Szapai (Zapa ali Zapari) oziroma Szapáryji izvirajo iz krajev Zirc in Bodajk v goratem Bakonyiju v Veszprémski županiji. Bili so številni, požrtvovalni in ambiciozni ljudje: s svojimi rodbinskimi, predvsem ženitvenimi zvezami pa so se vrinili v srednjeevropsko elitistično plemstvo. Tako so četrtega izmed njih Petra Szapáryja (1630–1703) kot vojskovodjo vtaknili v turški zapor. Za 22.000 tolarjev, ki jih je zbrala njegova družina, so ga odkupili iz ječe. Hamsa beg ga je v budimskem zaporu mučil, zato so kasneje nastale o Petrovem trpljenju in junaštvu številne pesmi, balade in legende. Leta 1684 je postal vitez zlate ostroge. Leta 1690 ga je cesar Leopold I. povišal v barona. S soprogo Sofijo Egredy je imel deset otrok. Njegov sin Peter (rodil se je 8. 11. 1690 v Murski Soboti) je dobil 1722. na Dunaju naziv grof Szapáry od Murske Sobotice. Bil je uspešen oficir in je leta 1753 postal brigadni general. Imel je pet sinov, njegov sin Peter V. je imel prav tako pet otrok, Petrov brat Ivan pa dva sinova: Pavla in Josipa. Oba omenja Maksimilijan Vrhovac, oba sta bila prostožidarja, prav tako kot njuna bratranca Ivan in Peter V., sinova Petra II. Szapáryja.

Portret grofa Pavla Szapáryja, 1772, olje-platno, 93 x 67 cm (Pokrajinski muzej M. Sobota, inv. št. KZG-sl 5; fotografija: Boris Orešnik)

Heraldično znamenje plemiške rodbine Szapáry, detajl s portreta Pavla Szapáryja, 1772, olje-platno, viš. 13 cm (Pokrajinski muzej, inv. št. KZG-sl 5; fotografija: Boris Orešnik)

štirih bratrancev Szapáryjev

Poglejmo поблиže usodo obeh bratov Szapáryjev, Pavla in Josipa. **Pavel Szapáry** (1753–1825) je bil cesarsko-kraljevski komornik, veliki župan Hontske in Arvaške županije, leta 1791 član deželne zbornice. Ker je v glavnem živel v Budimu, je postal leta 1776 član tamkajšnje lože **Velikodušnost** s tajnim imenom »Geyza«. Poleg madžarskih odličnikov so bili v loži tudi hrvaški plemiči, oficirji in intelektualci. Starešina lože je bil baron Josip Orczy, častniki v loži pa med drugimi grof Josip Klobučki, baron Ivan Szplény, Franc Adam Kollar, kasneje ravnatelj dunajske vseučilišne knjižnice. Leta 1782 je postal Pavel član bratislavske lože **Molčečnost**, v kateri je delal tudi Pavlov brat Josip Szapáry. Pavel je bil zelo ambiciozen prosvetljenec in je leta 1785 sodeloval na večmesečnem konventu prostozidarjev v Parizu.

Evropsko prostozidarstvo je bilo utemeljeno 1717. leta, ko so se združile štiri londonske lože in nekaj let kasneje izdale svojo Konstitucijo, ki so jo sprejele vse regularne lože po svetu. Prostozidarstvo se je hitro razširilo po Evropi pa tudi v Severni Ameriki. Že leta 1742 je bila na Dunaju ustanovljena loža Tri počela (Zu den drei Kanonen), v kateri je bil leto dni kasneje starešina Dubrovčan grof Sigismund Gondola (Gundulič), član lože pa grof Kazimir Drašković. Posamezne Slovence zasledimo v različnih evropskih ložah: profesor civilnega prava Franc Ksaver Jelenc je bil član lože v Freiburgu, zgodovinar cerkvenega prava Gašper Rojko

je deloval v eni od praških lož, matematik in častnik Jurij Vega je bil sprejet v eno od dunajskih lož ... V Ljubljani so utemeljili prvo prostozidarsko ložo Dobrotljivost in stalnost šele 5. 4. 1792 in je delovala dve leti, od 1794. Eden od ustanoviteljev je bil Slovenec Janez Ricci (1745–1818), stolni dekan, komendant malteškega reda v Pulstu na Koroškem, naslovni družski škof in župnik v Radovljici. Že od leta 1778 je bil član dunajske lože Obnovljeno upanje. Med francosko zasedbo naših krajev je bil član francosko-ilirske lože Prijatelj rimskega cesarja in Napoleona. Leta 1811 se je udeležil poklonitvene deputacije v Parizu in bil odlikovan z redom častne legije. Po letu 1812 je prostozidarstvo na Slovenskem zamrlo. Med obema vojnama so bili posamezni Slovenci (dr. Joža Bohinjec, dr. Borsi Furlan, dr. Vladimir Ravnikar, dr. Milan Vidmar, dr. Niko Zupančič in drugi) člani zagrebških lož in so tik pred drugo svetovno vojno ustanovili ljubljansko ložo Valentin Vodnik. Nova generacija prostozidarjev je postala delovna znova po letu 1992, ko so postali člani deputacijske lože Ilirija, v kateri so poleg njih tudi Hrvati in nekateri Avstrijci. Kaže pa, da bodo kmalu pripravili VL Slovenije in se tako pridružili prostozidarskemu delovanju, ki se je po padcu berlinskega zidu uspešno vrnilo v skoraj vse moderne srednjeevropske države ...

Loža Maksimilijan Vrhovac

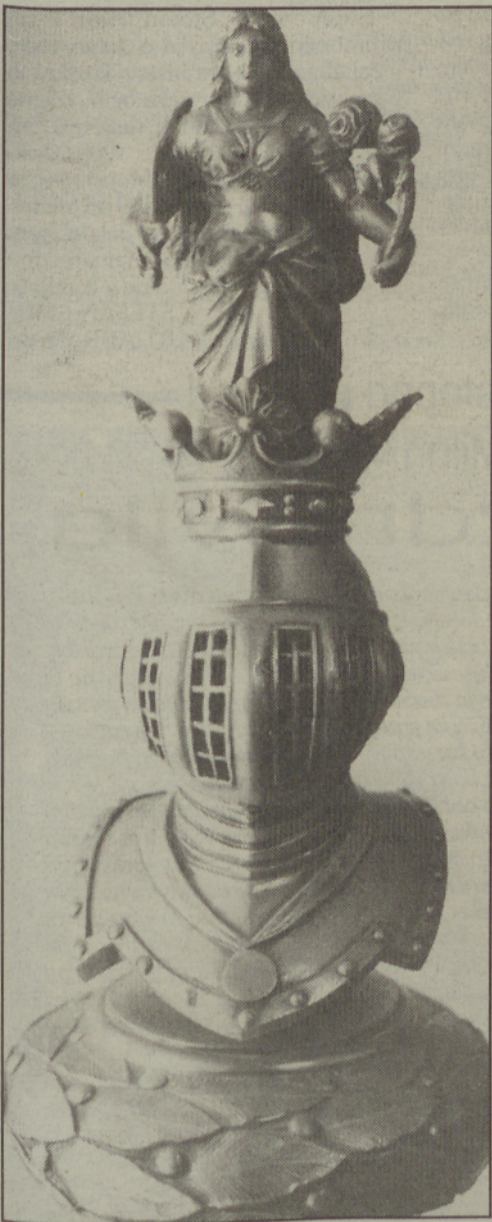
Loža Ivan grof Drašković

Portret grofa Janeza Szapáryja, 1772, olje-platno, 93 x 67 cm (Pokrajinski muzej M. Sobota, inv. št. KZG-sl 6; fotografija: Boris Orešnik)

Tudi **Ivan Szapáry** (1757–1815) je bil cesarsko-kraljevski komornik, serenski veliki župan. Leta 1783 je postal guverner na Reki in upravnik palatinskega dvorca. Maksimilijan Vrhovac se je z njim dopisoval in družil. 27. decembra 1808 mu je celo voščil srečno novo leto. Med drugim je bil navzoč, ko je Njegovo Veličanstvo odlikovalo vodjo Ogrske dvorske kancelarije grofa Josipa Erdödyja in glavnega upravnika palatinovega dvora grofa Ivana Szapáryja z redom sv. Štefana.

Ivan Szapáry je bil že leta 1781 član bratislavske protozidarske lože **Varnost** (Zur Sicherheit, Biztonság), v kateri je deloval tudi Pavel Szapáry. Oba sta bila v loži zelo aktivna, Ivan pa je štiri leta kasneje sodeloval pri ustanavljanju Velike lože Madžarske. Leta 1788 so grof Ivan Szapáry, univerzitetni profesor matematike Ivan Nepomuk Török, Franc Majtheny, Gottfried Keier in grof Karel Pálffy utemeljili novo budimsko ložo **Molčečnost** (Halgatagsaghoz) ter navezali stike s prostozidarji v Linzu, Gradcu in Trstu ... Žal se je večina te korespondence

Heraldično znamenje plemiške rodbine Szapáry, komorniška palica, 19. stoletje, bron, viš. 20 cm (Pokrajinski muzej, inv. št. KZG-uO 816; fotografija: Jurij Zauneker)

Od 129 bratov jih je bilo 12 iz Srednje Evrope, iz habsburškega kraljestva. Poleg Pavla Szapáryja še Prevót iz Lvova, Pálffy, Matolay, Esterházy in Dietrichstein. Leta 1792 je našel pot v škotsko ložo **Franc, Čuvar levov** v Budimu, vendar je leta 1793 iz nje izstopil in postal leta 1794 član škotske lože **Sedem zvezd**, prav tako v Budimu. Maksimilijan Vrhovac ga v svojem Dnevniku večkrat omenja. Tako je v dnevniku 14. septembra 1808 zapisal, »da so bili za tajne svetovalce imenovani škofa Mandić iz Djakova in čanadski Kőszeghy, veliki župani Pavel Prónay, Pavel Szapáry in Štefan Végh. Zvečer je bil ples ... Štiri dni kasneje so Štefan Végh, škof Mandić in Pavel Szapáry prisegli kot tajni svetovalci.«

Josip Szapáry (1754–1822) je bil prav tako cesarsko-kraljevski komornik ter veliki župan Arvaške županije. Leta 1782 je postal najprej član bratislavske lože **Zedinjenost**, leta 1789 pa član budimske lože **Molčečnost**. Zagrebški škof Maksimilijan Vrhovac si je z njim dopisoval. Ko je potoval na Dunaj, ga je obiskal, obedoval pa pri grofu Zichyju, ki je imel posestva v Prekmurju. Po vrnitvi s službenega potovanja se je 14. septembra 1808 ustavil in prenočil v Lendavi. Žal ni zapisal, pri kom.

Uspešna sta bila tudi druga dva brata: Peter in Ivan oziroma Janez (Janos) Szapáry. O Petru ni mnogo podatkov. Vemo, da je bil eden od donatorjev Madžarskega nacionalnega muzeja. Leta 1809 je podaril kolekcijo dragih brušenih kamnov v vrednosti 40.000 madžarskih forintov. Umrl je brez naslednikov. Leta 1790 je postal član budimske lože **Velikodušnost**. V njej se je družil z grškokatoliškim kanonikom in kasnejšim škofom Tivadarjem Bacsinzskym, grofom Antonom Forgačem, grofom Leopoldom Andrassyjem, grofom Lazarjem Somšičem in z grofi Festetiči. Eden od njih, Anton Festetič, je med drugim rešil Aignerjev prostozidarski arhiv ter ga v svojem dvorcu v Déghu uredil in shranil. Arhiv je preživel viharna leta dveh stoletij, uničili pa so ga vojaki Rdeče armade leta 1945, ko so zažgali dvorec in je večina arhiva zgorela, tudi ves arhiv z območja Slovenije in Hrvaške ter Češke. V omenjem letu 1790 je prostozidar

grof Josip Haller (bil je v sorodstvu z grofovsko družino Szapáryjevih) prvič spregovoril v madžarski loži ... Hrvati so to doživeli sto dve leti kasneje v svoji loži **Hrvaška vila** v Zagrebu.

Prostozidarstvo ni ne politična organizacija ne verska sekta. Prav tako ni antireligiozno gibanje kot tudi ne gospodarsko podjetništvo. Prostozidarska loža je predvsem šola medsebojnega spoštovanja in tolerance, pa še več od tega – je šola parlamentarizma in demokracije. Po definiciji je lahko prostozidar samo »časten človek na dobrem glasu«, po Andersenovem statutu morajo člani lože spoštovati zakone svoje domovine, biti njeni koristni člani. Prostozidarstvo, prepovedano v totalitarnih sistemih, v fašističnih in komunističnih, je danes oznaka vsake moderne, liberalne države. Mnogi mislijo, da so med cerkvijo in prostozidarji še vedno nepremostljivi antagonizmi. Res je polnih 245 let Vatikan odredil ekskomunikacijo za prostozidarje, toda 1982. leta je papež Ivan Pavel II. z novim Kodexom Iuris Canonici ukinil izobčenje. Prostozidarstvo ima svoje rituale in simbole: v prostozidarski terminologiji je vsak član neobdelan kamen, ki teži k popolnosti. Samo tak je lahko vzidan v duhovno stavbo človeškega napredka.

zgubila. Podatke o življenju avstro-ogrske lože je zbral Ludvik Abafi ter v Budimpešti najprej izdal Zgodovino prostozidarstva v petih knjigah (v nemščini) ter Zgodovino madžarskega prostozidarstva v madžarsčini, ki je izšla leta 1900 v Budimpešti, leta 1993 pa so jo ponatisnili in hitro razprodali.

Branko Šömen

»Moja energija prihaja k meni in odhaja od mene«

Ko sem ga vprašal, kako čuti človekovo bližino, je rekel, da ve, s kakšnim namenom je kdo prišel. »Prišli ste, v vas je manjši dvom, ste sicer nagnjeni, da bi te stvari verjeli. Hočete me preveriti.« – Čez dva dni mi je Štefan Titan iz Tropovec v svoji ordinaciji polzel z roko po trupu in mi z zaprtimi očmi opisoval bolezen tako, kakor so mi jo nedolgo, po postopkih vstopa in po rentgenskih pregledih, opisali na ljubljanski kliniki in jo zapisali v diagnozo. Razlika je bila samo terminološka, opis je bil enak! Celo v podrobnostih!

»Pištek bioenergetik«

Pred kratkim je na predstaviti svoje prve knjige dejal, da ga imajo mnogi domači ljudje še vedno »za maloga Pištega mesara«, ne pa za »Pištega bioenergetika«. Veste, pravi, jaz se s tem ne hvalim. »ker to ni moja moč, ta moč je od drugih«.

Knjiga Energija moč življenja je napisana tekoče in spontano. Titanova žena Mila mi je malce zamerila, ker sem se čudil moževi večnosti pisanja. Češ, kaj pa mislite, saj je vendar razmišljajoč in poglobljen človek.

Besedilo knjige je skoraj bolj izpoved in opravičilo kakor razlaga. Kakemu pojasnilu bi bilo mogoče s stališča znanih ezoteričnih doktrin celo oporekati. Toda vmes med proznim besedilom so avtorjeve pesmi, ki zvenijo kot eksistencialna tožba. Kot orakeljsko vprašanje »Kdo sem?« Pesništvo kot najvišja možna izpoved, kot tisto, kar pride za znatnostjo, filozofijo in teologijo? Prav to. Pesništvo nastopi, ko odpovejo besede in formule.

Panteistične, platonične in panlogistične pesmi. »Pomagaj in vrnil se boš tja, / kjer si bil nekoč: / enak med enakimi ... Zlile se bodo naše misli, / zaživelo bo upanje / in v ospredje bo spet stopila dobrota ...« Eno vse, kot eno Dobro, Lepo in Resnično, Eno kot Bog. V teh verzih so sledi Parmenidovih, Platonovih in Spinozovih naukov.

Vmes pa eksistencialistična, pascalovska in avguštinovska nevednost in nemoč posameznika, ki sluti svojega neskončnega duha, a mu ne najde opore: »Kolikokrat si zaželim, da bi se dotaknil nebes, / da bi v svoje roke zajel neskončnost, / in se nato prebudil ...«

»Pomagaj in vrnil se boš tja ...«

»Dobim signal iz določenega dela telesa ... koncentriram se ... pojavi se

slika. V pol ure vam lahko naštejem vse težave, ki jih imate.«

Nekoč so prišli k njemu trije zdravniki iz Rogaske Slatine s svojimi pacientkami. »Mislim sem, da so možje z ženami. Ko sem jih pregledal, so mi povedali, kdo so. Med njimi je bil tudi direktor, ki mi je ponudil sodelovanje. Rekel je, da je to fenomen, da je to nemogoče. Vse diagnoze se jim točno povedale.«

Štefan Titan in drugi resnični bioenergetiki so postali sramežljivi alter ego modernega pozitivizma. V imenu materializma je bila duša izgnana iz telesa, telo je postalo stroj. Zdaj se vrača vanj, pod drugim imenom. Drugo ime za dušo kot oživljajoče načelo je bioenergija. Nekdanji »polagalci rok« pa so bioenergetiki.

»Ker razlagalnih principov ne smemo pomnoževati prek potrebe in ker se energetski (podčrtal S.S.) način obravnave obnese kot splošno razlagalno načelo naravoslovja, se moramo omejiti nanj ...« pravi Carl Gustav Jung. Skratka, energija je duša. Naslov Titanove knjige Energija moč življenja pa drugače povedano pravi, da življenje vstaja, raste in se ohranja iz duše.

»... kjer si bil nekoč ...«

»Na naravo, na svet gledam drugače,« pravi Štefan Titan s priprtimi očmi. Med ugotavljanjem bolezni, med polaganjem rok in večji del pogovora, ko pripoveduje o svojem spoznanju in svojih metodah zdravljenja, ima oči priprte.

»Včasih se mi ponoči pojavljajo take reči. Na božič, na sveto noč nikoli ne grem v cerkev k polnočnici, ampak grem zgodaj spat. V tej noči vidim vse, kar se bo naslednje leto zgodilo. K meni prihajajo neka tuja bitja, pogovarjam se z njimi, sliši se fantastično, lahko da se vam zdi, da se mi v glavi nekaj narobe mota, toda to je resnica.« Govori čisto mirno, brez višanja in nižanja tonov.

»Sicer se ne ukvarjam z jasnovisnostjo, ukvarjam se z našo človeško bitnostjo, s človeško dušo. Kontaktiram pa s temi duhovi in svojo pokojno babico, s katero sem zdaj v zadnjem času izgubil zvezo, kaže, da se je inkarnirala.«

»Kako dolgo je, odkar je umrla vaša babica?«

»Oseminštirideset let, štiri leta sem bil star.« To je seveda znana spiritualna značilnost, živeči mediji imajo zveze z umrlimi predniki prejšnje generacije, ne s svojimi starši, temveč s starši strašev. Titan nima zveze s svojo materjo, »samo če cel mesec ne grem na njen grob, pride in me okara.«

Pravim mu, da po Tibetanski knjigi mrtvih, ključnem besedilu o vprašanih ponovnega utelešenja, ni mogoče tako dolgo vmesno stanje med smrtjo in ponovnim utelešenjem, najdlje traja blodnja enajdvajset dni.

S tako rekoč profesionalno mi-rnostjo reče: »Dolgo obdobje, da, ker je bila hudobna ženska. Čimbolj hudoben si, tem daljše je čiščenje duše.«

Pripoveduje, da duša, človekovo eterično telo po smrti fizičnega telesa tega ne zapusti, čeprav se od njega loči. »Vendar ostane v njegovi bližini.« Vprašam ga, če je to prebral v knjigi Raymonda Moodya, ameriškega filozofa in zdravnika, knjigi z naslovom Življenje po življenju. »Ne, to mi je povedala babica.«

»Kolikokrat si želim, da bi se dotaknil nebes ...«

Ko je telo v grobu, gre duša domov, tja, kjer je živel, dokler je bila v telesu.

»Verujem v Kristusa, občudujem njegovo pot, njegovo delo. Bil je bioenergetik.«

O teh rečeh bo Štefan Titan pisal v naslednji knjigi.

»Povem vam za primer zgodbo neke ženske, ki ji je umrl mož in je takoj naslednjo noč spala z drugim moškim. Imela je strahovite težave, in ko je prišla k meni, sem ji povedal, zakaj jih ima. Priznala je, da je bilo v resnici tako.« Duša pokojnega moža je pobesnela, na ženski ni ostala ne blazina ne rjuha, nič. »Potem sem ji povedal, kaj mora narediti. Naredila je in bilo je dobro.«

Duša lahko iz eteričnega prostora, kamor odide, ko se sprosti, pokličemo nazaj. »Nekoč sem ošteval direktorja soboške knjižnice, ker je mladim dovolil dostop do knjig, v katerih je opisano klicanje umrlih. Priklicali so jih, potem pa sem imel težave, ko sem jih moral spravljati nazaj v onostranstvo.«

Titan razlaga to voljnost duhov umrlih, da se oglasijo, s tem, da je v trenutkih, ko je duša očiščena in na tem, da se ponovno utelesi, najbolj dojemljiva. »Čaka ukaz, čaka na novo telo, v katerem se bo ponovno rodila, in če jo takrat povabimo, pobesni.«

»Vidite človekovo auro?«

»Ne, ne. Vidim samo notranjost, bolezni notranjih organov, vidim do neke mere preteklost, aure pa ne vidim.«

»... in se nato prebudil ...«

»Barva mojih oči se spreminja,« mi je rekel, ko sem prestrezal njegov pogled, da bi videl, kaj ima v očeh. Zenice režejo, vendar ne srepijo.

Opazoval sem njegove roke. Dlani niso nikoli plosko razprte, ko jih po polaganju pokaže, so zardele. »Vidite, to je preprosto, skozme prihaja nekaj od zgoraj in teče v ljudi, ki jim pomagam. Bioenergija ni moja, to je poslano od neke tuje moči in zato si ne morem prisvajati zaslug zanjo. Energija, ki jo dajem, ni moja, v meni se samo prečisti in skozi moje roke odide v človeka, ki mu skušam pomagati.«

Pripoveduje o primariju, ki mu ponuja sodelovanje, o avstrijski zdravnici, ki bi z njim delila ordinacijo, ona bi zdravila konvencionalno, on pa alternativno. »Seveda ne raka, tega ne zdravim, razen v začetni fazi. In ljudem nikoli ne odsvetujem obiska pri zdravnikih. Spoštujem jih in računam nanje. Kajti, ko bom jaz zbolel, meni ne bo mogel pomagati noben bioenergetik. Ker nima tolikšne energije, kot jo imam jaz. Meni bodo lahko pomagali samo zdravniki.«

V knjigi so navedena nekatera pričevanja tistih, ki jim je pomagal. Pomagal je tudi mnogim drugim.

Tega, kar počne, mu ne bi bilo potrebno pojasnjevati. Učinki njegovega diagnosticiranja in polaganja rok stojijo kot priče! »Zakaj hočete iz nagnonskega narediti razumno, gospod Titan?«

»V meni nekaj govori. V sebi slišim signale, ki pravijo, ti moraš narediti to, moraš to dokazati, ker je to resnica! V začetku nisem nameraval pisati, potem pa me je lansko leto enkrat maja nekaj vrglo iz postelje in mi reklo, pisati moraš! Vse stvari počnem po tem notranjem klicu. Ne bojim se, da tega, kar pišem, ne bi mogel dokazati. Samo potem mi mora strokovna medicina dovoliti, da se moje trditve v laboratoriju dokažejo.«

Vera polagalca rok

»Se zavedate, da se v tem času, ko se odnos do duše sicer spreminja, še kljub temu izpostavljate posmehu, temu, da bi vas imeli za norega?«

»Seveda se zavedam.«

»Ste vernik?«

»Verujem v Boga, vedno sem verjel. Cerkev kot institucija je drugo. Bil sem komunist, delal sem kot živina, ogromno časa sem zapravil za politično delo. Na koncu pa sem bil razočaran, tudi kar se vere tiče. K meni so prihajali duhovniki, misijonarji, pogovarjali smo se o mnogih rečeh, rekel sem jim, da verujem po svoje, oni pa po njihovo. Verujem v Kristusa, občudujem Kristusovo pot, njegovo delo. Bil je prvi bionergetik, slepim je vračal vid, gluhim sluh, invalidom zmognost gibanja. Nekateri kolegi bionergetiki trdijo, da je to v nas božja moč. Tega ne morem dokazati. Vem, da ima človek dušo, vem, da je materija, vendar tudi vem, da je duhovnost višja od nje.«

Kristusa podoživljam, njegovo podobno v duhu vidi, Marije pa nikoli. »Pa sem si tolikokrat želel, a se mi nikoli ne prikaže!«

»K meni prihajajo neka tuja bitja, pogovarjam se z njimi, sliši se fantastično, lahko se vam zdi, da se mi v glavi mota, toda to je resnica.«

Bioenergetik Štefan Titan z aprtimi očmi razpravlja o duhovnosti, v čakalnici njegove hiše v Tropovcih pa se sliši pogovor čakajočih. »Zame je duhovnost to, da si nekomu pripravljen pomagati, ko s svojo dušo skušaš dati to, kar imaš. Moja energija prihaja k meni in odhaja od mene. Včasih, če nekaj dni ne delam, sem ves moten, potem se primem, recimo za drevo in energija odide v zemljo.«

ŠTEFAN SMEJ

Fotografija: ALBERT ABRAHAM

Prestopna pripoved

Milan Vincetič

Gozdna vila

gozdni mož, ki se bo zdaj zdaj povzpел po prethli lestvi in jo pobasal kot se za smolastega divjaka spodobi. Pa tudi če ni pravi, če je že desetletje zarinkan, kot je govorila poročenim, bi tudi ta gozdiček, ki so ga same oči in ušesa, molčal kot grob. Saj se vendar ne bi poznalo, si je mrmrala in zvečila sendvič, babe jih imajo na verigah kot cucke, nekaj sem jih že zmrcvarila, pa se hudiči ne vrnejo ...

Imelo jo je že, da bi kar zapustila to bedasto prežo in potrkala po oknu avtobusarja, ki si jo je privoščil pred meseci, pa je kar zadrevenela: dobrega pol streljaja od tod je v mračini med mladim krompiriščem zašušljalo. Pritisnila je daljnogled na oči in stisnila ustnice, da ne bi kriknila: pred njenim nosom, pravzaprav pred fosforno muho na njeni novi češki puški je mirno rila merjaščevo družina. Slišala je, kako je tu in tam začmokal in dvignil glavo, nič, si je dejala, krogla je v cevi, samo upreti se moram, trdno, da ne zgrešim in da me ne lopne kopito v rame, še malo, zadržati moram dih, in ko je silovito počilo, da se ji je potemnilo pred očmi, je pod njo silovito zahreščalo in še preden se je zavedla, je obvisela preža postrani. celo preklala se je, ona pa se je komajda ujela za polomljeno ograjo. Nahrbtnik je lopnil na tla, prav tako tudi steklenica žganja, ona pa se je z zadnjimi močmi oprijela debela in zamižala, da se ji ne bi zavrtelo. Kajti do tal je zevalo kakih pet metrov praznine pa tudi bukovno deblo je bilo predebelo in pregledko, da bi kar podrsnila na tla.

Nič drugega ni pomagalo, kot da se je pazljivo oprijela spodnjih vej in se povzpela v krošnjo ter se zvila v velikansko rogovilo. Še sreča, da je ni preveč tiščalo, da se je lahko zavila v suknjič ter odvihala visok ovratnik, čutila je, da jo preplanja prijetna toplota, da ji oči od napora in zaspanosti kar silijo skupaj, zato se je vsake toliko usčipnila v zadnjico. Do jutra je še najmanj poldrugo uro,

Naj se je mesec še tako bedasto redil in žarel, Marjutka, ki je šele predvčeraj opravila pomočniški lovski izpit, ni razbrala na jasi niti še tako medle sence. Še več, šele ko se je povzpela po majavi lestvi navzgor, je opazila, da so doma ostale njene leče, brez katerih ne bi postala pred strogo komisijo lovske bratovščine niti jägerknecht, kakor so se posmehovali gonjačem. Poleg vsega si je dala zožiti hlače, da so kar pokale po šivih od njenih prenapetih stegen, njene prsi, ki jih je bilo kar za krepko poldrugo mesarsko dlan, pa so se neprijetno mečkale pod tesnim zelenkastim suknjičem. Le klobuk je bil pravšnji; spretno ji je zakril pogled, celo svitek las si je zvila podenj, le malce preveč na uhlje je silil. Poleg vsega je Marjutka kar izdrdrala: iz rokava je stresala vse lovske sezone, lovopuste in krivolove, oči pa so se ji kar pomotnile, ko jo je izpraševalec, brkati debeluhar, pobaral o rabšičih, ki jih bo, če se bo le dalo, vklepila v skobce. Da si bodo, zverine nepoštene, ki rušijo naravni red in zakonitosti, odgrizli gleženj kot lisice.

– Ali pa svoje male, kajne? se je povzpел Gabrijel, puhlobradi član komisije.

– Male, je zajecjlja, kakšne male vendar ...

Navzoči so se spogledali in si pomežiknili, češ naša lovača, naša Marjutka, je že na oko medvedka, njen skobec se pri malem niti ne napne, kaj šele šavsne, ona pa je že nabirala ustnice, da bi jim nabrusila, da so le navadni jazbecarji, ki stikajo po lisičnjakih.

– Pa nič, je javknila od napora, ko se je zavlekla na prežo, da je trhla borovina kar zaječala, pokazala bom tem vodenjakom, kako je treba naluknjati merjasca, kako ga je treba zasačiti na čistini in planiti nanj, da se ne bo imel niti časa braniti.

Pred očmi so ji zaplesali obrazi lovske četice, pred katero so jo predvčeraj slovesno krstili, videla je, kako so se naprsili, takole, trebuh noter, rame ven, hlače pa so visele na njihovih vampih kot dimije; celo več, noben ni imel poguma, da bi ji rekel kar naravnost, Marjutka, vredna si greha, jaz tudi, podajva se na lovino, le menciali so in jo obirali ter se nalivali s kislico, po kateri so kaj kmalu le spahovali ali obračali svoje kalne poglede. Nobenemu od njih ni

sinilo, zakaj je sploh prišla v njihovo družino, da jo kaj malo zanimajo lovski revirji, modeli pušk ali napajališča, noben ji ni še nikoli pokukal v njene oči in se dal vanje potopiti.

Res je, šele ko je domov zvlačila vso lovsko kramarijo, se je njena mati vdala.

– Boš pač staknila zdravega, Marjutka, takega, ki je nadihan s svežim zrakom, in ne nekega mestnega bledičneža, je pokašljevala njena mati.

– Kakor nanese, mati, je potegnila.

– Ne, draga moja, kakor nanese, temveč kako in kam daleč nese, jo je popravila mati, ki ni ravno izbirala besed.

Pa tudi Marjutka jih nikoli ni: prevečkrat je nespodobno zabelila, tudi v družbi, celo hruškovca se je nacedila nekoč, da so jo komaj zvekle domov. Celó več: troje fantov, troje kozličkov jo je kar spetoma obdelalo v oplu, potem pa so raznesli, da je prišlo tudi do stare.

– Marjutka, saj vendar nisi cunjja, verjamem ti, ženska, ko jo enkrat zapeče, se ne more braniti ... pa bi se lahko vsaj skrivaj ...

Ona pa da se ničesar ne spomni, da so si vso stvar izmislili, da bi jo pogrдили, da je svoje pridala tudi Klementa, tista goskica, ki je ljubosumna nanjo, babe pa da bi si za tisto moško pipico najraje kar izpraskale oči.

In prav zaradi oči, ki so v trenutkih nervoze kar neprijetno poškilile, kar je seveda priknila pred komisijo z veliko dozo pomirjeval, se je vedno bolj zapirala vase. Še več, njen svet se je zožil na dneve, ki so ji prazno polželi v dolgočasje, ko je cele noči buljila v posladkane televizijske lepote. Res je, marsikdaj se je zbujala potna in mravljinčasta, imelo jo je, da bi kar zbežljala, a se je potihem bala svoje matere, ki je smrčala pri oknu.

Noči pa se niso zganile niti za ped, po stropu, kot tukaj na zarobku gozdička, so poplesovale sence, da je napela ušesa, v dalji se je tajilo lisičje lajanje, celo čuk je čikal. Pričelo jo je zebsti, napravila je nekaj krepkih požirkov domačega žganja, ki naj ji prežene spanec in strah, v mislih je premlevala tisoče podob in zgodb, spreletelo jo je celo, da se neke spodaj tihotapi črnkast

Bo Šandorovec drugo Medjugorje?

Andrija je sv. Marijo vrsto let videval v snu. Januarja 1990. leta pa je videl njene obrise v močni svetlobi, ki se je za hip prikazala nad čakovskim nebotičnikom. V juniju istega pa je njen pravi lik videl nad tržnico v Čakovcu. Imela je svetlomodro obleko, na glavi krono, okrog nje (krona) pa je bilo dvanajst zvezd. Lebdela je v oblakih, ki so zakrili tržnico. V svoji rojstni vasi Šandorovec pa jo je videl prvič 27. julija 1990. leta ob treh zjutraj. Znova se mu je prikazala 17. avgusta ob 4.30, ko mu je velela, naj gre v vaško kapelo molit rožni venec. Andrija ni šel takoj, saj je nameraval prej iz vodnjaka načrpati vodo, a tega ni mogel, saj je črpalka na lepem odpovedala. V decembru (še vedno leta 1990!) so se prikazovanja kar vrstila, saj so Andrijo začeli obiskovati: Jezus (v podobi, kot je na sliki Zadnja večerja),

»Mar bi pet let lagal?«

Marijo videva v lastni hišici

Tako je bilo pred šestimi oziroma petimi leti. In v tem obdobju se je marsikaj zgodilo in spremenilo: razpadla je država Jugoslavija, nastale so samostojne države, bila je vojna; najprej v Sloveniji, nato na Hrvaškem, nazadnje pa še v Bosni in Hercegovini. Nič pa se ni spremenilo kar zadeva Marijino prikazovanje, saj so ta še vedno vsak mesec enkrat (nazadnje v soboto, 17. februarja 1996.), le da molitve pred Marijinim prihodom v minulem nekajletnem na pol vojnem in vojnem obdobju niso (bile) zaradi (ne)varnosti več v šandorovski vaški kapelici, posvečeni sicer sv. Florijanu, ampak se verno ljudstvo (okrog 70 ljudi) in tudi radovedneži

Andrija Zlatarek pa tisti večer ni imel sreče, kajti ko je klečal v kapelici in molil »krunico« (rožni venec), je nanj »pritiskal« hudič. Otepal se ga je, se zaradi tega ves potil, končno pa je zmogel le še toliko moči, da je sprejel Marijino sporočilo: *Reci ljudem, naj več molijo, si materialno*

Marijo videva v lastni hišici

zrn in vselej, ko je odmolil eno »krunico«, je odstranil zrno. Molil in prosil je za mir, spreobrnjenje grešnikov in očiščenje duše. Po petih urah je naročilo izpolnil. Znova so se v sobi prikazovale in spet ugašale zvezde in že omenjenje podobe iz Jezusovega trpljenja. Tedaj je tudi zvedel, da se bo Marija spet prikazala 24. decembra 1990. leta, torej na večer pred božičem, in sicer v bližnji vaški kapelici. Andriji je bilo veliko od tega, da bi bilo pri »ukazivanju« več ljudi, zato ga je napovedal v lokalnem časopisu.

Leta 1990 v nekdanji socialistično-komunistični Jugoslaviji oziroma tedanjih njenih republikah ni bilo dovoljeno oziroma si ljudstvo marsičesa ni upalo, kar je zdaj samoumevno. Je pa bilo vendarle že več prave demokracije pa tako tudi verskih svoboščin. Tistega leta se je Andrija obrnil na čakovski občinski sekretariat za notranje zadeve, da bi mu izdal pisno dovoljenje za njegovo versko delovanje oziroma za možnost »hodočašča« (romanji), a mu niso dali kekega uradnega dokumenta, pač pa le ustno dovoljenje.

kazovanj – 1991. leta. Andrija, ki na eno oko slabo vidi, uporablja kukalo, spat hodi zgodaj, zjutraj pa vstaja rano in veliko moli. To (molitev) vsakokrat naroča tudi blažena devica Marija, ljudje pa naj bi tudi pogostejše brali sveto pismo in seveda rožni venec.

Dvakrat tedensko se posti

Odkar se Andriji prikazuje nebeška mati Marija, se posti ob sredah, še zlasti pa ob petkih, ko zjutraj zaužije le hladno vodo, opoldne kos kruha, zvečer pa spet le kozarec vode. Vsak dan ob 18. uri zmoli 4 rožne vence. Povedal je, da ob poglubljeni molitvi in koncentraciji lahko vidi Marijo vsak dan, vendar je tolikokrat noče vzemirati. Marija je na predzadnjem obisku (24. decembra 1995. leta) napovedala nesreče na Hrvaškem in po svetu (od takrat se jih je res zgodilo nekaj hudih), minila pa tudi še ni vojna nevarnost, čeprav orožje v BiH v glavnem molči. Po običaju Marija prinese vsakokrat tudi božji blagoslov.

Leta 1990 v nekdanji socialistično-komunistični Jugoslaviji oziroma tedanjih njenih republikah ni bilo dovoljeno oziroma si ljudstvo marsičesa ni upalo, kar je zdaj samoumevno. Je pa bilo vendarle že več prave demokracije pa tako tudi verskih svoboščin. Tistega leta se je Andrija obrnil na čakovski občinski sekretariat za notranje zadeve, da bi mu izdal pisno dovoljenje za njegovo versko delovanje oziroma za možnost »hodočašča« (romanji), a mu niso dali kekega uradnega dokumenta, pač pa le ustno dovoljenje.

Pa se je začelo in še traja

V teh dobrih petih letih Andrija ni obogatel, saj še vedno živi v svoji kočici, pač pa sem odkril, da ima mikrofoni, ojačevalce in dva zvočnika. Ta na dan, ko verno ljudstvo pričakuje Marijin prihod, postavi zunaj hiše, da lahko tako v molitvi rožnega venca (le-tega »vodi« neka sovaščanka) sodelujejo še tisti, ki ne morejo v hišo. Verjetno pa bo poleti molitev spet pred kapelico, kajti vojna nevarnost na Hrvaškem je v glavnem mimo pa še več prostora je tam naokoli. Večja pa bo tudi kapelica sama, saj so že začeli z gradbenimi deli za širitev. Na novinarjevo vprašanje, kako gleda na prikazovanje domači župnik, je Andrija povedal, da mu je rekel, da mu delovanja ne more uradno ne

odobriti ne prepovedati. K temu je treba dodati, da katoliška Cerkev (Vatikan) leta in leta ni priznala prikazovanj v Lurdu in Fatimi, končno pa jih je sprejela. Tudi še niso potrjena prikazovanja v Medjugorju, čeprav trajajo že 15 let, zato bi bilo naivno pričakovati, da bi v krajšem času potrdili, da gre v Šandorovcu za nadnaravni pojav. Videc odločno zavrača namigovanja nevernikov, češ da se le pretvarja in da ne vidi ničesar od tega, kar pripoveduje. »Mar bi 5 let lagal? Kakšno korist bi imel od tega?« je odločen videc.

Množica spovednic za grešnike

Andrija redno hodi k maši in enkrat mesečno k spovedi. Ta pa je

Invalidsko upokojenemu gradbenemu delavcu 51-letnemu Andriji Zlatareku iz Šandorovca pri Čakovcu se že šesto leto prikazuje blažena devica Marija. Kakšna so njena sporočila?

v svoji zamaknjenosti nekega dne videl nebeški raj ali pa je o njem le sanjal. V nebesih so bili: Jezus, Marija, svetniki in navadni ljudje in vsak od njih je nekaj delal ali pa se zabaval. Od njemu znanih ljudi, ki so že umrli, ni mogel prepoznati nobenega, pač pa je dodal, da je bila narava, ki jo je videl, izredno lepa. Take so bile tudi hiše, ki pa so svojo obliko spreminjale.

Bo Šandorovec postal Medjugorje?

Najbrž nikoli ne bo zasenčil tega romarskega kraja. Tam se Marija

Marija, angeli in Sv. duh. Ta je takrat naročil, naj zapored zmoli 30 rožnih vencev. Pred videcem so se zvrstile tudi vse postaje Jezusovega trpljenja (križev pot).

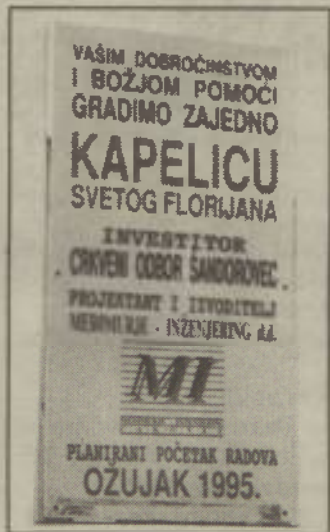
Ljudje naj več molijo, si pomagajo ...

Vse to, kar mu je bilo naročeno, je jel Andrija izpolnjevati. Molil je torej tistih 30 rožnih vencev. Da bi jih ja bilo toliko, je na mizo dal 30 grahovih

Kakih 15 minut pred napovedanim Marijinim prihodom Andrija zavzeto moli. Potem nenadoma zazna vonj po timijanu in svečah, nakar se mu kakih 5 minut prikazuje Marija in mu prinese sporočilo.

in duhovno pomagajo, si oprostijo dolgove in se spravijo. Marija mu je tedaj tudi naročila, naj gre še isto noč k polnočnici in napovedala, da se bo znova prikazala 24. januarja 1991. leta ob 16. uri.

zbirajo v čez 100 let stari Andrijini hišici v Dravski ulici 10. Še vedno je v zelo slabem stanju: ni ometana, v notranjosti je vse po starem, a čisto. Na mizi ob steni je neke vrste Marijin oltarček, na njej so še druge nabožne podobe, blagoslovljena voda in velik Marijin kip, ki ga je bila izdelala in vidcu podarila neka ženska od Sv. Martina na Muri. Andrija ima pralni stroj, hladilnik, kopalnico ... Živi sam, saj mu je mati umrla 1978. leta, oče pa v drugem letu Marijinih pri-

V Šandorovcu so se odločili za gradnjo večje kapele sv. Florijana. Ali je to naključje ali pa zaradi Andrijinih videvanj? Premalo časa sem imel, da bi o tem poizvedoval. Sicer pa krajne oblasti »romarjev« ne ovirajo, veseli pa so jih tudi v bližnji gostilni.

očitno potrebna vsakomur, saj ob nekem prikazovanju ni videl le Marije in njenega sina, ampak tudi veliko spovednic, ki so kar vabile k izpovedovanju grehov. Ko se mu je Marija prikazala predzadnjič, jo je videval v različnih velikostih: naravni in v velikosti njenih kipov. Ponavadi jo vidi kakih 5 minut. To, da se mu bo vsak čas prikazala, zazna po prihajajočem vonju timijana in sveč. Marija ima svetlo belo ogrinjalno in na glavi krono, njen glas je mil, šepetajoč. Z njo je ponavadi tudi Jezus Kristus, ki pa ne govori ničesar.

V pogovoru z Andrijo (le-temu se zatika) nisem uspel razvozlati, ali je

Takole je Andrija odhajal (ko še ni bilo vojnih nevarnosti) h kapelici, kjer se mu je ob napovedanih dneh prikazala Marija. Zadnjih nekaj let se na njen prihod pripravlja kar v lastni hišici.

prikazuje mladim ljudem, tam so »fratri« (franciškani), ki jim je veliko od tega, da pride čimveč romarjev. Med temi sem bil pred leti tudi podpisani in (verjeli ali ne) tam vsenakoli vlada neko nebeško razpoloženje: človek se počuti kot bi lebdel. Ob obisku v Šandorovcu takega občutka nisem imel, s čimer pa seveda ne želim zanikati tega, kar se dogaja Andriji Zlatareku. Proti koncu marca bo spet sprejel Marijino sporočilo in potem spet vsak naslednji mesec. Čemu bi lagal? Božja pota so skrivnostna pota.

Posebej za PEN: ŠTEFAN SOBOČAN

svita se že sicer, na zarobku leži nekaj temnega, verjetno merjasec, in če le bolj pogleda, razbere potacano krompirišče in razbežale sledi.

V glavi se ji je seveda hudo napletalo, morala se je zamotiti, drugače bi štrbunknila v praprot, stiskala je puško, jo gladila in ogovarjala z Václav, v glavi pa je nastajala postava raščenega Čeha, ki je kar zrasel iz jutranje bleščobe, dvignil roke v krošnjo in jo kot punčico spustil na tla.

– Takole, vaclavček moj, zdaj pa jih bova zbudila, je zamrmrala puški in potegnili oba petelina hkrati.

Vrglo jo je nazaj, da se je komaj ujela za vejo, pa vendar je imela še toliko prostora, da je znova napolnila. Tudi tokrat je potegnili oba petelina hkrati, a je bila pripravljena, pogladila je vaclavčka po kopitu, češ, drnjohe ene, zbudite se že vendar, vam že dam vetra. prikažite se izpod kombinež svojih zamaščenih babur, lovska čast in dolžnost vendar velevala, da je treba rešiti tovariša tudi iz krokodiljevega žrela, četudi mora z golimi rokami ponj.

In res: Marjutka se je že dodobra napokala, ko je izza grmovja prikukal revirski z dvojico pomočnikov.

– Moj bog, Marjutka, je zarohnelo od spodaj, kakšna kanonada pa je to?

– Buta vadasz, norec lovec, je začivkal debeloglavec.

– Najboljša je bila, Karlek, ti pa njej buta ... ga je ošinil revirski. Marjutka pa nič. Kot da jih ne bi slišala, si je dajala duška s streljanjem.

– Marjutka! je zavpil revirski. Ne nori vendar, saj nismo gluhi.

– Zrak cilja, mu je prišepnil drugi.

– Marjutka, je potegnil debeloglavec, Marjutka, ti noro bilo, nem več streljalni ...

– Revirski ga je le pomilovalno pogledal, češ, za skupaj sta, oba sta že trhla v glavi kot tale preža, ki visi kot kurnik.

– Marjutka, pote prihajamo, nehaj vendar! je pritegnil drugi.

– Saj vendar nismo vadasz mokus, nismo lovec veverica, je robil debeloglavec.

– Kakorkoli, dovolj visoko je, naša dolžnost pa nam velevala, da se pokažemo kot moški! je pridihnil revirski in se postavil k deblu.

Marjutka pa nič: zabubila se je vanje kot v prikazni, ki jih še ni nikoli videla, od smeha se je držala za trebuh, kajti onim trem ni in ni uspevalo postaviti ciganske lestve, plezali so drug po drugem, debeloglavec, ki se je bil razkoračil na tleh, ni in ni držal ravnotežja, revirski pa je s škornjem, še preden se je povzpela na ramena drugega, le-tega surovo oplazil po nosu, da je zamizal in se zgrbil. Ciganska lestev se je prevrnila tudi po petem poskusu, pobirali so se kot hruške, revirskega je začelo dajati v kolenih, debeloglavec je sopihal kot medved, Marjutka pa je visela med rogovilami kot nezemeljski sadež, ki bo zdaj zdaj štrbunknil nanje.

In res: še preden so se znova postavili za lestev, je zabobnelo na tla.

– Ištenek, je zardel debeloglavko, vadasz törpe, lovska palček

– Nič je ni, za prgišče je ni, se je zavrtelo revirskemu, to ni naša Marjutka, to je gozdna vila, moj bog, samo poglejta si to kožo, ta venček iz mahovine, ta studenček oči ...

– Puška pa je gori, je pomignil debeloglavko.

– Vrag pa puška, je zaklel revirski, kako le bomo pojasnili našim, da se je spremenila v waldzwegla ...

– V kaj, revirski? je zabul debeloglavec.

– V la bosco fata, norec, ga je prehitel drugi.

– Si slišal, debelinko? je povzdignil revirski. V vas bo treba ...

povedal jim boš vse po vrsti, da je zdaj naša Marjutka bosco ali foresta fata, gozdna vila, da si naj kar prste obližejo zanjo ...

Brez besed se je pobral. Spotikal se je ob korenine in štrclje, mižal, da ga ne bi oslepilo šibovje, in ko se je na jasi, kakšen streljal od razritega krompirišča prekobilil čez ščetinasto krvavo kopo, si je zabil v glavo, da bo to zgodbo povedal prvemu slikarju, ki bo naslikal z živimi barvami na pročelje lovskega doma gozdno vilo z razgaljenimi prsmi, ki morajo že na daleč spominjati na Marjutkine, po katerih mu še vedno drhtijo dlani.

EUROSONG '96

Regini, некоč v Soboti bolj znani kot ženski del dua Pupa in Rudi, je bila tista sobota, ko je bil slovenski izbor za Eurosong '96, verjetno res dan najlepših sanj. Zmagati v razmeroma močni konkurenci uveljavljenih slovenskih pevcev, verjetno res niso mačje solze ... Verjetno si upala, da boš zmagala, zakaj bi sicer sodelovala na izboru?

Ne, šla sem enostavno zato, ker je že samo sodelovanje na taki prireditvi reklama. Nikoli se nisem gibala v krogih, ki bi lahko imeli vpliv na končni rezultat. Katera pesem je bila najlepša?

Definitivno moja. To je dokazal izbor radijskih postaj.

10. februar

REGININ DAN
NAJLEPŠIH
SANJ

Končno pesem res ni slaba. Bi v njej kaj spremenila?

Ne! Poskušala sem jo čimbolje zapeti. In tako, kot sem jo zapela, je dobra. Sicer jo bomo še enkrat snemali v najinem studiu in kot pravi Aleks, bomo verjetno dodali kakšen instrument. Pri tem bo sodeloval tudi gospod Privšek. Menda bi dodali violine in rogove.

In zdaj si torej trenutno najuspešnejša slovenska pevka zabavne glasbe?

Točno! O tem sploh nisem razmišljala.

20. marec je pomemben datum. Takrat bo v Ženevi glavna selekcija za Eurosong '96. Od 43 držav jih bo v Oslu lahko sodelovalo le 22.

Tudi o tem nočem razmišljati. Hranim energijo, da bi naredila res super posnetek. Aleks je že naročil nov sintetizator. Sicer pa, svojih pet minut sreče na odru sem že doživela. Če bi se kaj takega ponovilo še v Ženevi, bi bila to pravljica.

Kako je bilo pred nastopom?

Po generalki so se novinarji drenjali okrog Irene Vrčkovnik in Marte Zore, slikali designovce, Vilija Resnika, vsi so se pa delali hladnokrvne. Mene, kot da me niso opazili in odšla sem gor v restavracijo na kosilo in vse v miru pojedla.

In potem so napovedali: Zmagala je itd.

To je vse tako hitro potekalo, da sem bila povsem zmedena. Sploh ne vem, kdo mi je prvi čestital. Mislim, da mož. Tudi vsi sodelujoči so mi stisnili roko, čeprav mislim, da z bolj težkim srcem. Hotela sem poklicati mamo v Sobotu, pa mi ni uspelo. No, potem so začele prihajati čestitke. Tudi soboški župan mi je čestital, Mura, iz Laškega so mi poslali zaboj piva, sorodniki ... V nedeljo sem prejela kup telegramov. Pismonoša je bil čisto »fertifig«.

Načrti?

12 let se ukvarjam s petjem. Nikoli nisem bila na vrhu, sem pa vedno delala pošteno. Ko je bila Tajči na vrhuncu slave, sem jo gledala na neki vaški veselici. Rekla sem, da česa takega ne bom počela. Pela pa še bom, upam.

Jožkec Penov

Sendy na dieti

Človek se ob tem takoj vpraša, ali bo hujšala še v kosti, vendar dieta ni zaradi odvečnih kilogramov, temveč zaradi zdravstvenih težav. Slava namreč zahteva celega človeka in Sendy se je na tem področju stoodstotno angažirala. Bilo je preveč naporov in premalo urejene prehrane, tako da ji je resno začel nagajati želodec. Sedaj ima strogo dieto, katere se resno drži.

Vendar pa jo tudi te zadeve ne morejo ustaviti. V pripravi ima spet nov projekt, ki ga bo vodil kdo drug kot Daniel. Sendy se namreč z njim najbolje počuti. Da ne bo pomote, ta hip je Sendy samska, čeprav jo lahko vidimo s postavnim fantom. Zatrjuje, da je to izključno samo njen plesalec.

D. J. Herby osvaja Slovenijo

Boštjan Troha je ime Mišku oziroma D. J. Herbyju. Do sedaj smo ga poznali le kot dee jaya v ljubljanskih klubih Palma in Eldorado, na domžalskem Radiu Hit ter seveda kot voditelja večerov Ruby Tuesday. Sedaj pa se je odločil postati še pevec in tako je posnel že svojo prvo pesem z naslovom Miško, ki je postala po vseh diskoklubih takojšen hit.

Seveda pripravlja tudi videospot in z zanimanjem pričakujemo, kako bo D. J. Herby pokazal to, kar poje v pesmi: «... vsi se me bojijo, dekleta se potijo, ker sem Miško! Smrdim kot stara riba, se voda me izogiba, ker sem

Miško!»

No, pa naj bo Miško.

Nori dan Majde Arh

Ni bil le 10. februar, ko je z Regino lahko slavila zmago na Evrosongu, pač pa je to tudi naslov njene nove kasete in plošče, ki se bo sedaj prodajala še veliko bolj kot prej. Za vse njene oboževalce je treba povedati, da boste na tej kaseti našli tudi nekaj starih pesmi, predvsem pa je na njej tudi lanskoletna zmagovalna pesem festivala Melodij morja in sonca Oprosti mi. Poleg tega, da je Majda odlična vokalistka, pa ji vsa pohvala pripada tudi kot avtorici, saj so vse skladbe, razen ene, nastale pod njenim peresom.

Največ pomoči je prispeval kitarist skupine Šank rock Bor Zuljan, ki je bil tudi producent. Dobro sta se ujela, vendar izključno poslovno, saj je Majda srečno poročena in mamica

pristrčne triletne hčerke Kim. Mala Kim Kim že pridno prepeva Majdine pesmi in najbolj pri srcu ji je prav

Oprosti mi. Najbrž bo tudi Kim odkorakala v glasbene vode, ko bo postala velika, saj je tudi njen ati glasbenik. Majda in njen mož ne nastopata skupaj, a vseeno ju je glasba združila. Spoznala sta se v Umagu, ko sta tam igrala. Vsak v svojem hotelu, a usoda ju je le pripeljala skupaj.

Majdini načrti so predvsem promocija plošče, potem pa si želi čim prej naraščaj, kajti Kim si želi sestrico z imenom Pia.

Kratko in jedrnat

Helena Blagne je vložila tožbo zoper dva tabloida in zahteva 20 milijonov tolarjev odškodnine zaradi žalitev in posega v njeno zasebno življenje. Mitja Zaman je njen princ iz sanj, s katerim Helena že živi skupaj. Tako je Helena postala prava gospodinja, z Mitjo pa že načrtujeta skupnega otroka. In afera? Helene pravzaprav ne razburja preveč, ker je do ušes zaljubljena. Res da je njen izvoljenec poročen, oče treh otrok, in da ravno pričakuje še četrtega, vendar ali se je namesto očitkov in obsojanja Helene le kdo vprašal, kdo od njiju je pravzaprav poročen in ima otroke in kdo od njiju je prvi koga povabil na večerjo. Je vsega tega res kriva samo Helena?

Kaseta z naslovom Teleradio, na kateri prepevajo znani radijski in tv-voditelji, je že naprodaj. Promocija bo v Kopru in Ljubljani, vodila pa jo

bo Saša Einsiedler, ki bo kmalu postala že drugič mama.

Razpisan je natečaj za festival Melodij morja in sonca, za katerega pa še ne vedo, kje pravzaprav bo. Rok za oddajo pesmi je 15. april, pogoji pa običajni, razen novosti, da je treba poleg posnetka in dveh kopij besedila nakazati še 9.000 tolarjev, da bodo pesem sploh poslušali. Malenkost, kajne?

Miki Vlahovič, član skupine Viktori, se je zaročil. Izvoljenka je njegova dolgoletna prijateljica Petra, s katero bo stopil pred matičarja 29. junija na Bledu.

Lahko jim pišete na naslov:

REGINA fan club, p. p. 10, 61000 Ljubljana

Fan club Helene Blagne, Aleš Marinček, Rudija Papeža 1, 64000 Kranj

GAAD BAND, Ul. Dušana Kvedra 6a, 63230 Šentjur pri Celju

**Za PEN ekskluzivno iz Berlina
Ljubo Kralj**

Razglednica iz mesta žerjavov ali Zverina iz Berlina

Železna pošast, zagledana v nebo, vendar tako neločljiva od blata, peska, kamna – to je etiketa novodobnega Berlina, mesta nekdanjih sosedov, zdajšnjih bratov po sili. Svet jih je razdružil, ampak volja, moč in delo so porušili zidove in postavili žerjave. Grnote, ki bodo ponovno povzdignile duha nemškega človeka, se množijo kot žuželke. Mravljišče, na katerem dnevno mrgoli milijon tujih delavcev, predvsem z vzhoda.

Na eni strani skomercializirani zahod, na drugi strani truma poraženih, izčrpanih in bednih. V srcu in želodcu. In to naj bi bila enotnost! Predstavljajte si Bosno in Avstrijo kot eno državo. Pravi bratje, kajne? Zakaj bratstvo? Zakaj enotnost? (Mimogrede, ti dve besedi nam malce smrdita po preteklosti.) Zato ker politiki manevrirajo s pozlačenimi besedami, ki jim zagotavljajo stolčke. Nič lažjega kot besedičiti. Vendar so dejstva okrutnejša. Blišč zahodnega Berlina, katerega prebivalci so desetletja navajeni življenja na visoki nogi, hektolitrov piva, veselega čofotanja v vseh morjih sveta, snobizma, razsipništva, skratka uživanja najslajših sadov demokracije, je nezdružljiv z bedo vzhodnega, kjer so pili gosti sok po kapljicah in čofotali le v umivalnikih. Res da so pozornost raje preusmerjali na kulturo, še bolj na šport, vendar je želodec velik, oči pa še večje.

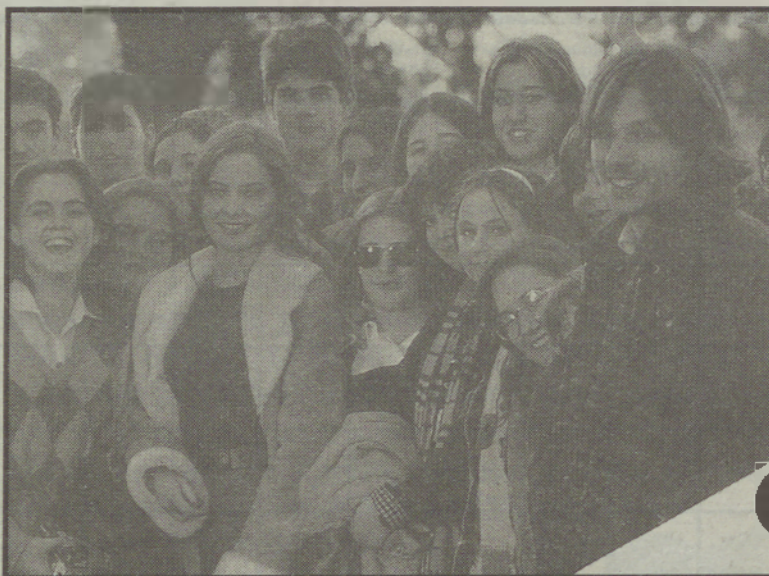
In zdaj, po vseh teh desetletjih, je zahodni menu krajši, na vzhodu pa še vedno kratek (krotek). Ravno v tem je bistvo problema. »Wessiji«, kot prebivalci vzhodnega dela mesta imenujejo brate, so dobili še en razlog več za svoj napuh. Naenkrat so v položaju, ko trgajo od svojih ust za dobro mlajšega brata, ki je nekoliko zaostal v svoji rasti in je nasploh odvisen od radodarnosti starejšega. Ni ga lepšega razloga za skrit prezir. Občutek skrbstva je lahko včasih tudi nadležen. »Ossiji« – tako zahodnjaki o vzhodnjakih – se v svoji odvisnosti počutijo manjvredne. Vloga mlajšega brata še bolj ponazarja vso iluzijo ali politično papagajstvo enotnosti in bratstva. Vprašanje je, če je pravljica o grdem račku lahko resnična.

V Berlinu obstaja znamenitost, imenovana Siegesäule, po slovensko Znamenje zmage. Kot nevtralni opazovalci bodimo tolerantni in zaželimo bratom zmagovalce na koncu težke poti. Toliko o tlenju prikritih strasti. Povrtajmo v prihodnost. Kaj bo zahodni del mesta ponudil v naslednjih petdesetih letih vzhodnemu? Prostitutke! Te bodo poskrbele, da kozmetična industrija ne bo propadla. Kakšen novi erotični muzej? V nekaterih zahodnih prehodih je to edina kulturna ustanova. Lepi, novi in neskončno mladi Bahnhof Zoo! Seveda z njim tudi, na žalost, kopica otrok. Otročje smešno underground sceno – azil za vse provincialce z manjvrednostnim kompleksom. Dva milijona in pol nagobčnikov in seveda neizbežne radovedneže, po domače – turiste.

Kaj lahko Berlin ponudi Murski Soboti? Nič več kot Murska Sobota glavnemu mestu Nemčije. Yellow House, po slovensko Rumena hiša, lokalno obarvano ŽUTA KUČA – ne boste verjeli, taka je videti in tako se imenuje zelo znana berlinska gostilna.

Čas je, da se vrnemo k našemu skupnemu prijatelju iz naslova te razglednice. Nemci so ljudje, ki jim je v dolgi zgodovini uspelo marsikaj porušiti in zgraditi. Držimo jim pesti, da jim bo s pomočjo tehničnega pripomočka, imenovanega žerjav, ki smo ga zaradi simbolne navzočnosti imenovali tudi Zverina iz Berlina, uspelo zgraditi najmanj gradove v oblakih. Tako impozantne so te zverinice.

Koktajl betona. Ich bin kein Berliner!

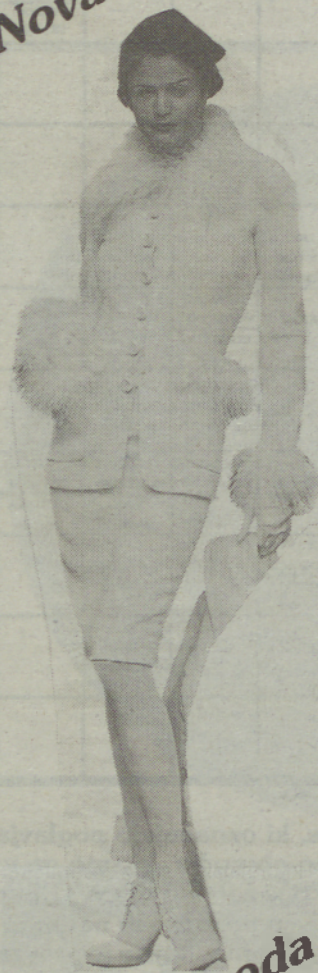

Italijanska mega zvezda

Ena najlepših in najbolj občudovanih italijanskih zvezd Ornella Muti, rojena sicer kot Francesca Romana Rivelli, bo kmalu postala – babica. Ornella je še vedno atraktivna, njenim zapekljivim očem ne uide noben moški. Pa tudi let ima šele 39, torej bo prav mlada stara mama. In recept? »Ko ljubim, se dajem v celoti,« pravi Ornella.

Ornella Muti

Nova

moda

**V prihajajoči sezoni
boste drage bralke
(in bralci) najbolj
modni, če se boste
obdali v belino. Be-
lo bo poudarilo vaše
obline in očaralo
vaše oboževalce.
Toda, pazite, bela
barva vas ne bo na-
redila vitkejšje ...**

Brad Pitt

*Dobitnik zlatega globusa za
moško epizodo v filmu
Twelve Monkeys*

Najbolj seksi moškega zvezdnika Brada Pitta nagovarjajo, pregovarjajo, prosijo ..., da bi sprejel glavno vlogo v novem filmu produkcijske hiše Columbia. Menda bo naslov filma Devil's Own. Film naj bi bil akcijska drama o posinovljencu ameriškega policista irskega rodu, ki je obdržal tesne vezi z IRO. Režiral bo – ne boste verjeli: Milče Mančevski, makedonski režiser več kot odličnega filma Pred dežjem, ki mu je letos neupravičeno ušel oskar za tuji film.

Arabella Kiesbauer

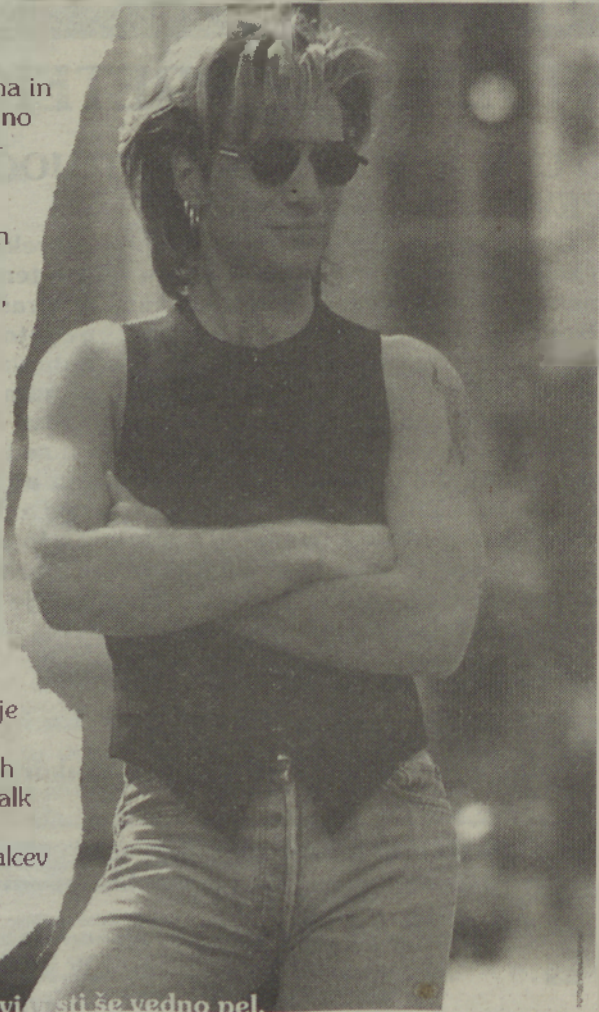

Slovita moderatorka vsakodnevnega »talk-showa« na PRO 7 ima rada pisano oddajo in tudi svoja oblačila. Pravi, da ni tip za »stilizirane kostumčke dizajnerjev«. Kljub neonacističnemu pismu bombi, s katerim so jo hoteli lani, če ne že izriniti s TV-zaslonov, pa vsaj prestrašiti, še naprej pogumno vodi oddajo, vabi vanjo vse od kozmetičnih kirurgov in njihovih nesrečnih ali srečnih pacientov, modne oblikovalce (z imeni in breznjih), transvestite ..., se pogovarja o spolnosti itd. itd. Njena zaščitna znamka je torej: vpadljivo, toda ne predrago. Z oblačili, ki jih nosi, se tu in tam povalja tudi po studijskih tleh..., psst, za Playboy pa jih je že tudi slekla.

Jon Bon Jovi

Kritiki so si ogledali njegovo igro v ljubezenski romantični drami Mesečina in

Valentino (Moonlight & Valentino). In ...? Pravijo, da je tako dober, da to ne bo njegova zadnja vloga. Na veliko olajšanje vseh njegovih oboževalk in oboževalcev pa pevec pravi, da bo v prihodnosti še vedno nel.

MANEANTKE!

DOBRO, LEPO OBLEKO, DOBRO
"NOSIMO" KADAR POZABIMO, DA JO-
- NOSIMO!

PRVI ZNANILCI POMLADI SO TU! PO DOLGI
IN Hladni zimi NAH JE BLAGI SOJEVI
ŽARKU PRIJATO! Z HATVEJETJINI PLES
BOHO OPLESAJI V PRAVO POMLAD.
SVEČANE OBLEKE SO ŽE PRITRILJEVE,
MARŠKATERA POUČENKA ALI SPREMLJEVALKA
PA BO HORALA, TAKO ALI DRUGAČE, NA HITRO
POPESTRITI SVOJ STARI DOBRI KOSTUM-
PALETA, ZABRANIH PASTELOV V MODNEN
DODATKI, KOT JE BLUZA, RUTA ALI SAL,
BO PRAVA OSVEŽITEV!

- SVETLA BARVA SIMBOLIZIRA ČISTOST-
SNAŽNOST. SPOMINJA NAS NA CVETJE,
NEDOLŽNOST IN KREPOST. SVETLOBA JE
VIR ŽIVLJENJA, ZATO VSAKA SVETLA
BARVA V ČLOVEKU POSPEŠUJE ŽIVAH-
NOST IN ŽIVLJENJSKO VITALNOST, TER
GA NAVDAJA S PRIJETNIM OBCUTJEM.
SVETLE BARVE NAS OČREVAJO. SVETLOST
BARV LAHKO PRIMERJAMO S POZIRKOM
NE SKALNEGA STUDENCA

ČE NE OVO BILO BI SONČNO-
NE MOGLO SONCA BI ZARZETI!

/GOJE/

penMURSKA AMBASADE XI

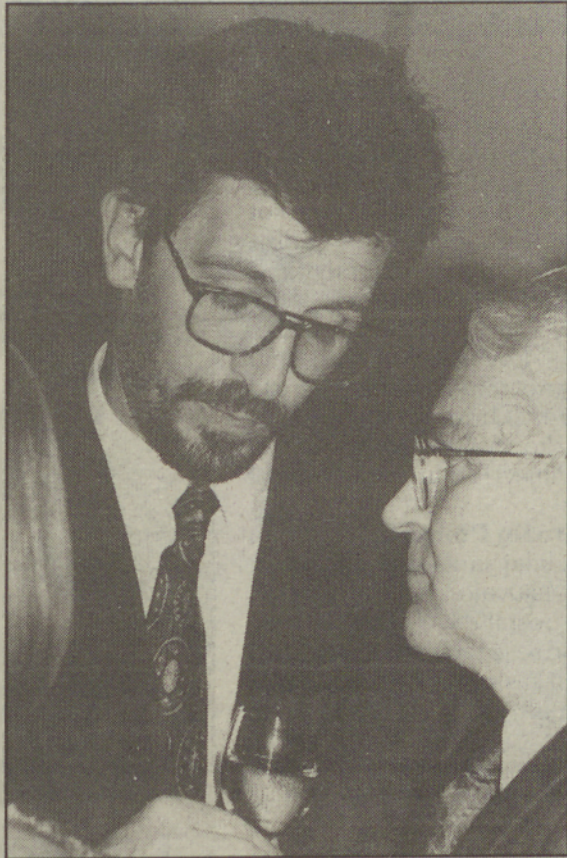
IZ ŽIVLJENJA
Ljubljana,
7. 2. 1996,
PENREUTER:

Čeprav je mesec februar znova zaznamoval in hkrati potrdil že obrabljeno oznako Slovencev kot naroda brezmejne predanosti kulturi in njenim sadom ter našo fatalno vpetost v t. i. prešernovsko strukturo, kar nam je omogočilo dokončno zasesti ta božji vrt pod Alpami, bomo tokrat vseeno znova spregovorili o drugačnih obrazih. Namen imamo, priklicati si v zavest podobo neke drugačne kulture, tiste zimzelene kulture, ki ima nesporen domicil v naših ravninah, logih in gajih. Od tam zdaj prihajajo ubrani glasovi, še sveži, polni neizpranega blata in prvinjskih sil. Ne, ne bomo meditirali o žabah in umetnosti petja v polnočne lune, gre nam za veliko bolj prefinjeno veščino, politiko. S tem poskušamo nekako zaokrožiti naše potepanje po srebrnih hodnikih zakonov in končno dokazati našo zrelost tudi za umetnost drsanja in drsenja proti samostojni in neodvisni penkrajini ...

Zelenost, snažnost, polnost okusa, razpoznavnost vinske rožice so temeljni in zaščitni znak prebujajoče se zavesti, ki počasi stopa proti točilnim pultom Ambasade. Vse to govoričenje o evropskem modrem nebu, kjer tudi ob belem dnevu sijajo zvezde blaginje, kljub občasnim kislim padavinam in nepriljubljenim ciklonskim frontam z Vzhoda, se kaj hitro razkadi ob pogledu na naše zelene gričke, zrele pašnike in donosne farme, ki znajo nepovabljene in skeptičnega ekofrika takoj prepričati o svoji izjemnosti, s smrdom seveda, bolje z zadahom po veliki kupčiji. Do teh valilnic novih delovnih mest in pretegnjenih želodcev bodo v prihodnje vodile le še sodobne evroceste, z višav katerih in zaobljenih viaduktov, ki se bodo vili nad nedotaknjeno močvarjo, bo mogoče končno spoznati to večno permursko fantazmo, melanholijo. V siju pesnikove avre kot zadnjega izgubljenega glasu v jelševem gozdu se bodo tja gor do bele ceste bleščali napisi Pencole in skozi Micropenova okna bo vel oddaljeni veter ruskih step.

Hm. No, bratje, zdaj dvignimo spet kupice, da nam neonske zvezde kmalu belo cesto prinesejo, in naj okna škodoželjnih plavalask se kmalu spet zapro.

Vilmoš Panonksi, Kalman Penovski

Tibor in njegova tiskovna konferenca MUKE PO MARIJI

V naših krajih volilci ne marajo spletkarjev, nasilnežev in zdravarjev, kar poslanki Mariji Požonec povečuje možnosti za ponovni uspeh na volitvah

Madžarska narodnostna poslanka Marija Požonec je zelo očitno v napoto mnogim. Po svojih zelo številnih nasto-

Ko Dobrovnik, Hodoš in Prosenjakovci niso dobili lastne občine, Kobilje, Crenšovci, Odranci pa so jo, je povzdignila glas v državnem zboru. Doma pa je javno povedala, da so nekateri pomurski poslanci, zlasti Korošec, Šiftar in Džuban ter Pucko, najbolj zaslužni za take odločitve parlamenta, ki so v nasprotju z na referendumu izraženo voljo ljudi. In si je nakopala zamero tudi pri naštetih poslanskih kolegih.

Potem so ji obrnili hrbet v narodnostnih funkcijarskih krogih v Lendavi, ko je niso več izvolili za predsednico Pomurske madžarske narodnostne skupnosti.

Kljub razočaranju ni odnehal z vztrajnim postavljanjem vprašanj na sejah državnega zbora, na njegovih odborih, potovala je tudi na vsak sestanek, kamor so jo bili povabili v domačih krajih, in prisluhnila pobudam »volilne baze«.

Ni pa prišla na »tiskovno konferenco« Tiborja Vöröša iz Središča, saj je bilo že iz vabila razvidno, da jo narodnostni svetnik v občini Moravske Toplice sklicuje, da bi uprizoril javni napad na poslanko Marijo Požonec osebno. Čeprav o nevsakdanjem linču skorajda ni vredno izgubljati besed, pa se poznavalci ne

pih v parlamentu je šla močno na živce predstavnikom vlade. Vztrajno jih je opozarjala na nevzdržne gospodarske razmere, katastrofalne ceste, zdravstveno varstvo, položaj kmetijstva, otroškega varstva in še česa tako na narodnostno mešanem območju kot tudi, bog pomagaj, drugod po pokrajini, iz katere izhaja.

Potem je šla močno na živce delu Slovencev, bolj nacionalistično usmerjenih, v lendavski občini, ker se je zavzemala za dosledno uresničevanje dvojezičnosti tam, kjer je predpisana. V osebnih dokumentih, v poslovanju v občinskih organih, na sodišču, v zdravstvenem domu, drugih službah, ki prihajajo v stik z občani.

morejo znebiti občutka, da so v Prosenjakovcih tiskovno konferenco, na kateri so razložili, da Požonecva zapostavlja goričke Madžare, favorizira pa lendavske, spodbudili prav nekateri narodnostni funkcionarji in tisti, ki bi to radi postali, ki so sicer ravno iz Lendave in ki načrtujejo naskok na mesto narodnostnega poslanca na bližnjih volitvah, a jim je poslanka Marija še vedno prenevaren nasprotnik.

Dobro obveščeni vedo povedati, da pobudnika »tiskovne konference« v Prosenjakovce ni bilo. Verjetno je imel opravka z bolno živino ali pa je kateri od njegovih naslednikov doživljal krivice, ker v gostilni ni plačal računov in podobno. Za te vrste politike je sploh značilno, da se le redko pokažejo in podpišejo z imenom in priimkom. Za umazane posle raje nagovarjajo druge, sami pa so pripravljeni zgolj pobirati smetano takega početja.

Učinek takega njihovega naklepa pa bo, če se kaj spoznam na politiko, ravno nasproten pričakovanjem, da se bo anju Mariška zdaj prestrašila in skrila v mišjo luknjo.

Po tako močni reklami, ki so ji jo pripravili Vöröš in njegovi prišepetovalci iz Lendave, bo Marija Požonec toliko lažje zmagala tudi na naslednjih volitvah, ker volilci v teh naših krajih spletkarjev, nasilnežev in zdravarjev ne marajo preveč in jih tudi volili ne bodo. Več kot pol leta do volitev pa je dovolj časa, da jih bodo volilci imeli priložnost razgaliti vse do spodnjih hlač!

MARJAN DORA

Od 29. februarja do 28. marca

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Vašemu znaku se približuje Venera. Je lahko še kakšno boljše znamenje za ljubezen? Toda razum rahlo pustite ob strani in se predajte čustvom! Če to storite v mesecu, ki je pred vami, nimate ničesar izgubiti. Pazite na zdravje! V službi ali v šoli naredite samo najnujnejše. O sporočilu dobro razmislite, še bolje bo, če se s kom posvetujete.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

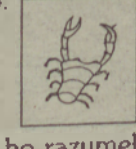
Bik je spomladanski znak. Simbolizira prebujanje narave, zato je čas, ki je pred vami, absolutno vaš. Prebujena energija vam bo omogočila, da boste zamišljene načrte tudi izpeljali. V drugi polovici meseca se bodo zadeve umirile. Ko bo šlo za denar, imejte oblečeno nekaj rumenega. Pustite, da bodo tudi drugi zadovoljni.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Energije vam ne bo manjkalo. Vprašanje je le, če jo boste pravilno izkoristili. V življenje vnesite malo več reda in hodite ranje spat. Znali boste dobro svetovati. V ljubezni se kažejo dobre možnosti, vendar ne bodite nepremišljeni, ker se lahko opečete. Izlet ali poslovno potovanje. Eno ali drugo bo koristno.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Partner vas ne bo razumel. To sprejmite kot dejstvo in pojdite v akcijo. Morda bo dovolj odkrit pogovor. Pri delu večjih sprememb ne pričakujte, pazite le, da si obveznosti pravilno razporedite. Ukvarjajte se s stvarmi, ki vas zanimajo. To vam poveča koncentracijo in samozavest. Okolici dajte vedeti, da ji zaupate.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

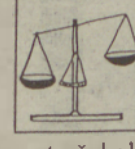
Živčni boste, zmaga pa bo vseeno vaša. Napravite si urnik. Rojeni v prvi dekadi pričakujte veliko ljubezen. Če vas kaj muči, se izpovejte. Obisk ne bo dolgočasen in brez razloga kot bo sprva kazalo. Pustite, da tudi drugi naredijo kaj po svoje. Življenje prilagodite trenutnemu finančnemu stanju.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

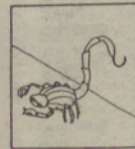
Ni nujno, da bo imel dober začetek tudi takšen konec. Kakšnih velikih dogodkov ne pričakujte, boste pa prijetno presenečeni ob neki malenkosti. Vztrajnost in vloženo znanje vam bo izboljšalo trenutni položaj. Družite se z biki, ki bodo imeli marca z vašimi muhami največ potrpljenja. Manj obremenitev.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

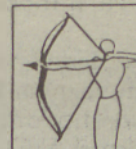
Dovolj dolgo ste čakali, zdaj morate povedati, čeprav ne bo prijetno. Nekdo se bo potegoval za vašo naklonjenost. Sami se morate odločiti, ali si jo zaslužite. V drugi polovici meseca zanimivo srečanje, ki pa ne bo imelo dolgotrajnih posledic. Potrebno bo na pot! Tisto izpeljite v petek.

ŠKORPION

(23. X. – 21. XI.)

Zaljubljeni škorpijoni bodo zadeli v polno, vendar naj v drugi polovici pazijo, da ne bodo pretiravali. Starejša oziroma zrela oseba nima slabih namenov. Ugoden čas tudi za potovanje ali druženje z novimi ljudmi. Ob koncu tedna možnost, da se pokažejo nepredvidljive težave. Pazite, kako se boste obnašali v neki družbi, ker lahko vse pokvarite.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Glede srčnih zadev bodite previdni, ker se lahko znajdete v čudnih kombinacijah. Ob četrtkih si lahko privoščite malo več kot ponavadi. V službi ali v šoli boste marsikoga prijetno presenetili. Po 18. v mesecu ne priznajte poraza. V tem času bodo možni tudi manjši psihični problemi. V marcu po možnosti ne trgajte cvetja.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Po 10. marcu boste dobili moč in odločnost, kakršne že dolgo niste občutili. Ob polni luni nekoliko slabše zdravje. Ugotovili boste, da zadeve ni mogoče tako enostavno končati, kot ste jo začeli. Čudno sodelavčev obnašanje vas mora zanimati. Poskušajte organizirati srečanje večje družbe – doma ali v gostilni. Nekaj bo prineslo.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Če zanemarjate partnerja, potem je zdaj čas, da to popravite. Obrestovalo se bo. Kupite nekaj manjših daril. Čez čas se bo pokazalo, kdo jih bo dobil. Prihodnost boste videli, če se boste obrnili nazaj. Finančne probleme rešujte, ne da bi za to vedela okolica. Dvojna vloga. Kaj je z obutvijo?

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Ljubezen ni samo romantika! Skrajni čas je, da nekaj naredite. V neki zadevi boste imeli prav, vendar bo bolje, če boste popustili. Kritični dnevi ob ponedeljkih. S tem, kar imate, bodite zaenkrat zadovoljni. Dobra novica, ki pa sama po sebi še ne bo ničesar pomenila. Kaj je z obutvijo?!

»Vse, ki sem jih ustrelil, sem ljubil!«

Veter s pridiom pomladi je zibal vrhove dreves. Snežne luže na mestnem tlaku je spreletaval drget.

V zgodbo vstopajo njeni igralci. Začenja se lov na lovška srca.

Edini kvalificirani lovski poganjač v pokrajini in človek (pravi potomec svojega ljudstva), ki je v svoji kleti pripravljale vse mogoče perutnino in kosmatino, od šoj do veveric. Ime mu je **Endre**. V skupini je tokrat sodeloval prvič.

Bojan, človek kavbojskega sonožja, s kolki, ki so narejeni za nošenje kolta. Pri preizpraševanju vesti je izjavil: »Nisem ti jaz tako nedolžen.« In nedolžen niti ni videti.

Albert, največkrat preverjeni šofer in fotograf Vestnikove hiše, kominformovski zapornik na Madžarskem ter izvedenec za sodobno avdiotehniko daljnazajiske izdelave. Tudi on je v skupini prvič.

Jaz, **ki to pišem**, nekdanji ravbšic in mladostni fračar, za katerega je kazalo, da je nepopoljšljiv: nekoč sem kot otrok s fračo sklatil divjo grlico in potem jokalo, ko mi je mati rekla, kako si to mogel, v poznejših letih pa sem kljub temu, razgorel od črnolovske strasti, blodil v nočeh in streljal fazane.

Dodo je manjkal. Bil je v prestolnici in sploh ni želel še enkrat srečati Alberta, ki se piše Abraham, kajti **Abrahama** je srečal pred dnevi. Nihče ni rad naenkrat star sto let.

»Vse, ki sem jih ustrelil, sem ljubil!«

V kartonski škatli smo nosili velika srca. Medičarjeva peč se je počasi hladila.

Endre pa je zelo ponosen na madžarski jezik. Kdo ne bi bil, če bi slišal Alberta, največkrat preverjenega šoferja in fotografa! Albert in Endre imata skupno materinščino. Dan pa je bil lep. Poln dolgo pogrešanega sonca in človek bi si želel nad kom uporabiti vseh tistih sedemnajst ali koliko madžarskih izrazov za ljubezen. Bilo je na valentinovo.

Dan je bil torej sicer po svoje sladak, toda nabrekli so voda za nasipom. Fotografa in voznika **Pénove trojke** pa so tam pri Kalužnici, pred vhodom v Klementovo oštarijo zajevali neki policaji! Pusti k vragu vseh sedemnajst madžarskih izrazov za ljubezen! Tudi če bi jih bilo sedeminsedemdeset! »Büdos kurva anjam!« Oni bodo njemu govorili, kje se sme parkirati! Krucinal! Nekaj naslednjih minut med vožnjo po mestu so vsi avtomobili padali z neba, kajti Albert je videl vijoličasto. »Pa kaj, prej ga ni bilo, büdos ...«

Pravo ljubezensko odposlanstvo.

Bili smo namreč poštarji med zaljubljenici. Med zaljubljenimi pticami, ki so mitološko ozadje valentinovega, in lovci, ki gredo v svoji ljubezni do živali najdlje, od samega erosa v tanatos, od ljubezni v smrt. »In nisem vedel, smrt, da si najpopolnejša ljubezen«, ali kako že gre tista Gradnikova.

Lectova srca, ki smo jih v imenu ptic in drugih živali nosili lovcem, je spekel mladi medičar in svečar **Gregor**

sem ljubil!«

Celec. Na srcih, ki zdaj na različnih krajih utripljejo skupaj s tam bijočimi lovskimi srci, je verzificiran napis s poglobljeno vsebino: »**Lovca pa na péni sedi, / k njemu ptička prileti, / lübezen njemu ponidi.**« T v »ptički« je malce pogreznjen v nesramnost, pén pa je izpisan kot naslov časopisa, ki ga imate v rokah.

Vili Žižek, nekdanji poslanec zelenih v parlamentu, si je zaradi svojega lovstva marsikatero prislužil. Češ, zeleni pa lovec! Njemu trkati na vest, je nepotrebno in zlahka. »Dve tretjini lovcev nista dobri.« »Lov pride od loviti,« mu je nasipal soli na ranljivo rano madžarsko-slovenski etimolog in omnivora Endre. (Omnivora, latinsko, vsejedci, živali, ki jedo rastlinsko in živalsko hrano; vsi akterji akcije so omnivora.) V Vilijevi hiši ni lovske trofeje! Je pa rdeče vino ...

Na sedežu **Zveze lovskih družin Pomurja** (ZLDP) bi se kaka trofeja našla. »Se vam kdaj sanja o živalih, ki jih streljate, vas ptice kdaj v sanjah kljuvajo?« Tokrat sem jaz, nekdanji črni lovec, Savel, ki je postal Pavel, grizljaj v vest. Vodja pisarne **Božidar Radišič** se je tenkočutno in bistro znašel. »Se kmetu, ki zastrupi celo njivo, sanja o pomorjenih rastlinah? Ali pa gozdarju, ki da posekati cel gozd?«

Menda ima prav. Kdor je torej nedolžen, naj prvi vrže kamen. Naj pa pazi, da ne razbije vitrine v lovskem domu ZLDP-ja, kjer je shranjen nagačen labod, ki ni umrl od lovske puške, a so ga lovci dali preparirati. Na vitrini stojita prav tako nagačeni štoklja in čaplja in z ozirom na totemske značilnosti dežele je upati, da tudi nista padli od ostrega pogleda in ravne cevi.

Za šankom spodaj v Kalužnici sta veselo ganjena sedela puškarski mojster **Jani Szöke iz Sobote** in lovec **Ivan Petovar**. »Mojster, danes je valentinovo. Kako pa kaj prijateljstvo med vami, ki delate puške, in pticami?« Spet podlo vprašanje za tako dobrodušen obraz. »Kar se tiče prijateljstva, vam tole povem. Če

ima človek šestinsedemdeset let,« je pomignil proti lovcu Petovarju, »in obišče svojega puškarskega, ki mu je prvič prinesel puško še, ko je bil vajenec, prav na tak dan, kot je danes, potem veste! Morala sva stopiti sem.« Bogme, da sta morala.

»Vse, ki sem jih ustrelil, sem ljubil,« je s spokojnim nasmehom rekel Ivan Petovar iz Ivanjkovec.

Pri koči lovske družine **Velika Polana** so trije lovci, **dr. Arpad Kövesh, Štefan Borovič** in **Marjan Vučko** iz koruznjaka pobirali koruzo in jo nalagali v vreče. Za krmišča. Vse, ki jih bodo ustrelili, ljubijo!

Vse drugo je leporečje. **Ali ni bolje biti ljubljen in ubit iz čiste strasti kakor iz banalne lakote?**

ŠTEFAN SMEJ

fotografija:
ALBERT ABRAHAM

»Se kmetu sanja ...?« Božidarju Radišiču se ne.

V hiši Vilija Žižka ni lovske trofeje. Pénovo srce pa utriplje v Vilijevi roki!

penelopa

Urška Selčan, 17 let, iz M. Sobote

Pred sabo vidite perspektivno manekenko. Verjetno že, saj je Urška članica modne agencije Bella Donna in je celo sodelovala na nekaj modnih revijah. Ko ni na modnih pistah, se najraje oblači v džins. Za svojo linijo, kot se za manekenko spodobi, redno skrbi, zato hodi na aerobiko in tudi na Srednjo upravno šolo v M. Soboti.

Trije »selektorji«, lovci Vučko, dr. Kövesh in Borovič, in dva mlada Votka, Vasilij in Vid.